

ВІЛЬНЕ СЛОВО



XXXI-ий РІК НОВОГО ВИДАННЯ /Н-р 15-18/ СЕРПЕНЬ-ВЕРЕСЕНЬ 2020 р./ ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1949 р.



Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії



У номері:

- Початок 2020-2021 навчального року
- Із щоденника депутата СУР
- Результати місцевих виборів 2020 р.
- Зустріч міністра закордонних справ України із представниками української громади в Румунії
- Внесок СУР у навчально-виховний процес
- Дні української культури в Бухаресті
- Роздуми над Успінням Богородиці



Дорогі учні, вчителі та батьки!

Початок навчального року є приводом для великої радості, хвилювань та надій. Хоча цей навчальний рік є особливим, з численними побоюваннями та особливими викликами для всіх, ми впевнені, що спільними зусиллями зуміємо подолати всі труднощі та здобудемо особливі результати й цінний досвід.

Бажаємо учням успішного навчального року з якомога кращими результатами, натхнення, нових досягнень у навчанні та цікавих від-

криттів. Ми дякуємо вчителям за їх невтомну працю, за відданість, з якою вони передають знання школярам і прищеплюють їм моральні цінності, незалежно від труднощів, які переживає Румунія.

Закликаємо всіх дотримуватись протиепідемічних правил для забезпечення здорових та безпечних умов навчання. Нехай новий навчальний рік принесе лише радість, задоволення та успіхи усім: педагогам, дітям та батькам.

Союз українців Румунії надалі під-

тримуватиме освіту українською мовою шляхом проведення різних тематичних конкурсів для дітей та молоді, зустрічей українських вчителів Румунії, долучаючись до організації та проведення олімпіади з української мови та літератури, а також впроваджуючи проекти щодо модернізації та оснащення дитячих садків і шкіл засобами навчання, надання українським учням стипендій, шкільного приладдя та електронних пристроїв для навчання, проведення учнівських спортивних змагань і таборів для дітей у Румунії та за кордоном.

Бажаємо успіху!

Провід СУР

Початок 2020-2021 навчального року

Навчальний 2020-2021 рік для більшості учнів розпочався традиційно: діти пішли у школу 14 вересня. Спільно з Міністерством охорони здоров'я, Міністерством освіти та досліджень здійснює моніторинг епідеміологічної ситуації у кожному регіоні та розробило можливі сценарії. Найближчим часом були впроваджені відповідні алгоритми, про що Міністерство освіти та досліджень подало докладні роз'яснення. Також навчальний процес може відбуватись у змішаній формі, – зазначила пані Моніка Крістіна Анісіє, міністр освіти і досліджень Румунії.

Навчальний рік в Румунії розпочався відповідно до одного з трьох сценаріїв. Рішення щодо обрання сценарію, за яким буде відбуватись навчання, визначають регіональні комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, залежно від особливостей епідеміологічної ситуації в конкретному регіоні, а також керівництва шкіл:

- варіант перший – низький рівень захворюваності, відвідування закладів освіти дозволено у звичайному режимі;
- варіант другий – високий рівень захворюваності, освітній процес забезпечується дистанційно;
- варіант третій (найбільш імовірний) – середній рівень захворюваності, освітній процес забезпечується як дистанційно, так і в закладах освіти з дотриманням правил дистанційності та гігієни.

Також існували курси для підготовки вчителів, щоб вони могли викладати дистанційно з 14 вересня. Домашня школа продовжиться. Але для цього кожний шкільний інспекторат та кожен відповідальний інспектор повинні представити зацікавленим викладачам, які це курси, та визначити їх для участі в курсах.



Міністерство освіти та досліджень підготувало методичні посібники для підтримки вчителів, а водночас для підтримки учнів, враховуючи, що існує така можливість відновлення предмету протягом періоду, передбаченого для повторення на початку навчального року. Ці методичні посібники передбачають також заходи для відновлення викладеного з різних предметів, які були завершені на рівні робочих груп у Національному

центрі політики з оцінювання та освіти до 15 серпня.

Робоча група з української мови:

1. Пані Лушкан Міхаєла Лоредана в початкових класах з дисциплін:

– Спілкування / Румунська мова та література для шкіл та секцій з викладанням рідною українською мовою

– Спілкування / Рідна українська мова та література

– Музика та рух для шкіл та секцій з викладанням українською рідною мовою

2. Пані Петрецька Джета в початкових, гімназійних та ліцейних класах з дисциплін:

– Музика та рух для шкіл та секцій з викладанням українською рідною мовою

3. Пані Микулайчук Галина та пані Штюбіану Анка в гімназійному циклі з дисциплін:

– Українська рідна мова та література

4. Пані Папарига Марія в гімназійному циклі з дисциплін:

– Історія та традиції української меншини

5. Пані Кодря Емілія, пані Кідеша Антонета та пані Манзур Віолета в ліцейних класах з дисциплін:

– Українська рідна мова та література

Бажаємо всім освітянам, учням, батькам та всім причетним до навчального процесу успіхів у навчанні і так необхідного усім – ЗДОРОВ'Я!

Ельвіра КОДРЯ

Освіта українською мовою в Румунії

Рідна українська мова для нашої меншини в нашій країні є окремим навчальним предметом. В Румунії є дві форми навчання, які можуть вибирати наші учні, що належать до української громади: тобто вивчення всіх предметів українською мовою, або вивчення української мови як навчального предмету.

У VI та VII класах вивчається історія і традиції української меншини.

У місті Сігету Мармаціей існує український ліцей імені Тараса Шевченка, в якому всі предмети викладаються українською мовою.

А також у місті Лугожі (Тіміський повіт) є коледж імені Юлії Гаїдеу, де є українська секція. Українська мова, як навчальний предмет, викладається у місті Решіца Караїсверінського повіту.

Українська мова викладається у повітах: Марамуреш, Сучава, Тіміш, Караїс-Северін, Сату Маре, Ботошань, Тульча, де проживає українська меншина.

На українській мові проводяться різні конкурси, фестиваль українських колядок у місті Сігету Мармаціей, де, крім марамурських гуртів, беруть участь гості з усіх повітів, де викладається українська мова. Під кінець навчального року проводиться конкурс із декламування української поезії, де беруть участь учні, батьки і викладачі української мови, організований СУР, який завжди фінансово допомагає, а його голова Микола-Мирослав Петрецький виступає за

права учнів та батьків, щоб підтримувати українську мову.

Підручники, з яких сьогодні навчаються наші діти, старі, але на кошти СУР та Міністерства освіти автори склали посібники, які відповідають новій навчальній програмі.

Діти, які добре володіють українською мовою, можуть поступати на філологічні факультети, українські відділи, які знаходяться в Бухаресті, Сучаві, або в Клужі. Також для вивчення української мови наші діти можуть студіювати і в Україні.

У Румунії проживає значна українська меншина. Тому наша позиція полягає в тому, що кожний випускник української школи має добре знати українську мову.

Для перспективи нашої освіти українською мовою в Румунії потрібно докласти багато зусиль і мати значні матеріальні ресурси.

Після Другої світової війни у селах, де проживає українське населення, всі предмети викладалися українською мовою. Школа була ядром українського життя: тут відзначалися національні свята, визначні дати із життя українців. З 1964 р. культурна виховна діяльність українців у Румунії почала бути переслідувана.

У 63 школах у населених пунктах, де проживає українське населення, українська мова викладається як предмет (на бажання). На українській мові викладаються всі предмети лише в українському ліцеї імені

Тараса Шевченка в місті Сігету Мармаціей. Шкільна інституція почала свою діяльність 1997 року.

Більша частина українців знаходяться у повітах Марамуреш, Сучава, Тіміш, Караїс-Северін і Тульча. Вони розмовляють гуцульською і буковинською говіркою (обидві належать до лінгвістичної української південно-західної групи).

Українська меншина радіє повним правам, як й інші меншини нашої країни. Наша країна Румунія забезпечує у великій мірі умови для захищення прав у вільному вислові та підвищення етнічної, лінгвістичної, культурної і релігійної ідентичності населення, яке належить до української меншини, відродження єдності і формування національної свідомості.

На мою думку, інша головна допомога становить партнерство між школами, де викладається українська мова і СУР. СУР в останні роки сильно підтримує нашу освіту на всіх рівнях. СУР разом із Управлінням для меншин МВД Румунії, а також Урядом Румунії, організує кожного року екскурсії для олімпійських українців, бореться для здобуття стипендій для учнів української меншини, за їх поїздки в Україну й інші країни.

Кожного року друкуються допоміжні підручники-посібники для учителів з метою доброї підготовки учнів, які вивчають українську мову, а для дітей із підготовчих груп та садочків з викладанням української мови СУР друкує сторінки для дітей в його часописах.

Микола ДУТКА

ІЗ ЩОДЕННИКА ДЕПУТАТА СУР

У цей складний для всіх нас період, в умовах пандемії Covid-19, депутат **МИКОЛА-МИРОСЛАВ ПЕТРЕЦЬКИЙ** продовжує займати проактивну позицію, бути уважним до проблем людей та завжди орієнтованим на пошук рішень. Окрім своєї роботи в румунському парламенті – дебатів у рамках групи національних меншин, а також дебатів та голосувань на пленарних засіданнях, депутат підтримує постійний зв'язок зі своїми виборцями та вимагає від представників влади конкретних заходів для якнайшвидшого вирішення різних проблем.

НИЗЬКА ЯКІСТЬ МОБІЛЬНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ПРИКОРДОННИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТАХ РУМУНІЇ

У Марамуреському та Сучавському повітах, де проживають численні громади етнічних українців, переважно в прикордонних з Україною районах, якість мобільного зв'язку залишає бажати кращого порівняно з іншими регіонами. З огляду на це і на пасивність операторів мобільного зв'язку Микола-Мирослав Петрецький звернувся до голови Національного органу з управління та регулювання у сфері комунікацій Румунії (ANCOM) Соріна Гріндяну із запитом, в якому пише про невідповідний стан інфраструктури операторів мобільного зв'язку в Марамуреському і Сучавському повітах та просить інформацію про заходи, які ANCOM вживає для покращення якості мобільного зв'язку у відповідних регіонах.

«Такі населені пункти, як Вишивська Красна чи Бродіна, або регіони, як, наприклад, Долина річки Васер, які є предметом цього депутатського запиту, не цікавлять мобільних операторів, враховуючи невелику кількість абонентів. Таким чином, у згаданих вище районах не здійснюються інвестиції в мережеву інфраструктуру, а громадянам змушені надалі платити за послуги, які працюють на 50% від нормальної потужності!», – написав депутат.

РЕАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВА НА ОСВІТУ РІДНОЮ МОВОЮ В СУЧАВСЬКОМУ ПОВІТІ

Освіта українською мовою в Сучавському повіті зазнала стрімкого розвитку протягом останніх 10 років, оскільки на рівні Шкільного інспекторату в цьому повіті існувала посада шкільного інспектора з питань меншин (українська мова). І цифри, і результати говорять самі за себе. У цьому повіті українська меншина має найбільшу кількість учнів, які вивчають рідну українську або вчать українською мовою (секція в Технічному коледжі ім. Лацку-Воде, Сірет), найбільшу кількість вчителів української мови, а сучавські школярі отримали найбільше премій на національних змаганнях, організованих Міністерством освіти. «Тому важко зрозуміти, чому, починаючи з 01.09.2020 р., Сучавський повітовий інспекторат не передбачив 0,5 ставки шкільного інспектора для меншин (українська

мова). І це в умовах, коли в Сучавському повіті понад 1800 учнів вивчають українську мову, тобто на 43,93% більше, ніж інші меншини разом взяті, 43 вчителі викладають українську мову/українською мовою, є 18 шкіл, що є юридичними особами», – пише Микола Мирослав Петрецький у запиті до міністра освіти і досліджень Моніки Анісіє, яку просить прояснити ситуацію та вжити належних заходів.

СТАН МІСЬКОЇ ЛІКАРНІ В СІГЕТУ-МАРМАЦІЇ, МАРАМОРОСЬКИЙ ПОВІТ

У багатьох лікарнях Румунії умови роботи та лікування залишають бажати кращого, і Сігету-Мармацька міська лікарня у Марамуреському повіті можуть служити цьому красномовним прикладом. Медзаклад перебуває в поганому стані та потребує капітального ремонту, – написав депутат від української меншини в румунському парламенті у запиті до прем'єр-міністра Румунії Людовіка Орбана. «На сьогодні єдиним життєздатним рішенням є будівництво нової лікарні через високий рівень фізичного зносу конструкцій та їх павільйонну систему, що припускає високі витрати на реабілітацію та утримання, будучи непридатними ні з точки зору структури відділень, ні від необхідних маршрутів, враховуючи значний вік цих будівель», – стверджує Микола Мирослав Петрецький, який просить допомоги уряду для забезпечення мінімальних умов роботи медпрацівників та належного догляду за пацієнтами у лікарні міста Сігету Мармацїєй.

ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ПРОЗОРОСТІ В РОБОТІ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

«Хоча сьогодні, більше ніж коли-небудь, є обмаль способів інформування громадян про абсолютно всі рішення, які приймають органи державної влади, досі є багато випадків, коли це не робиться. На жаль, це є узагальненою практикою в сільській місцевості, де громадяни не настільки обізнані в тонкощах процесу прийняття рішень, але мали б змогу взяти всю потрібну інформацію з веб-сайтів мерій. На рівні місцевих органів влади прозорість, спілкування та інформування населення будь-якими засобами є дуже важливими, адже це найближчий до громадян рівень, – наголошує Микола-Мирослав Петрецький в депутатському запиті до міністра внутрішніх справ Йона-Марчела Вели, від якого зажадав інформації про заходи, що вживаються Міністерством внутрішніх справ для забезпечення дотримання місцевими органами влади положень Закону №52/21 січня 2003 р. «Про прозорість прийняття рішень в органах місцевого самоврядування».

ЗАХОДИ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЮ COVID-19

«Природні заходи послаблення режиму обмежень, поступово запроваджені держав-



ними органами, здається, відновили відчуття «повернення до нормального життя» у значної частини громадян Румунії. Незважаючи на те, що кількість випадків захворювання на COVID-19 постійно збільшується і все більше держав запроваджують нові обмеження на поїздки, все більше румунів надають перевагу проведення відпочинку за кордоном. Це має спонукати глибоко задуматися відпочивальників над вжиттям додаткових заходів захисту, а також над ризиками, на які вони наражаються, коли їдуть у відпустку за кордон, особливо коли повертаються, оскільки вірогідність зараження під час відпустки висока», – написав депутат у запиті до міністра Марчела Вели, якого просить надати інформацію про можливі додаткові заходи перевірки людей, які повертаються додому після відпочинку у країнах з високим ризиком зараження.

ДИНАМІКА ПРОГРАМ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ НА ЦЕНТРАЛЬНОМУ ТЕЛЕБАЧЕННІ

У письмовому запиті до президента-генерального директора суспільного телебачення TVR, Микола-Мирослав Петрецький повідомив пані Дойну Градю про те, що багато громадян Румунії української національності (третьої за кількістю громадян меншини в Румунії) з Арадського, Ботошанського, Караш-Северінського, Клузького, Марамуреського, Сату-Марського, Сучавського, Тіміського, Тульчанського повітів, а також з Бухареста, поскаржилися на те, що останнім часом, але особливо під час пандемії, програми та репортажі для етнічних українців стали дуже короткими, хоча репортери суспільного телебачення були присутні на заходах, організованих етнічними українцями (було проведено понад 300 заходів щодо підтримки та популяризації культури, мови і традицій української меншини). Крім того, неодноразово регіональні студії у Клужі чи Тімішоарі обирали варіант повтору програм, присвячених етнічним українцям (деякі з 2011 року), на шкоду новим, що збільшило б їхню аудиторію. За цих обставин депутат просить пані Дойну Градю вжити необхідних заходів, аби діяльність української меншини в Румунії була представлена належним чином.

(Закінчення на 4 стор.)

ОГЛЯДАЧ

Преображення

40 днів до Воздвиження Чесного Хреста, свята, яке нам нагадує про смиренну жертву Спасителя, празнуємо інший головний момент із земного життя Ісуса Христа – Його преображення на горі Таборі. У цьому періоді маємо ці два головні свята, які нам представляють раз славу Спасителя, Його божество, а потім шануємо пам'ять Його смиренности. Порівнюючи ці два празники, бачимо Хто є Той, Який жертвується для нас і яку велику жертву Він робить для нас.

Читаючи Біблію, бачимо, що Бог, коли являється людям, коли говорить до них, дуже часто вибирає для цього одну гору, одне, високе місце. Являється Мойсеєві у неопалимій купині і дає йому таблиці Закону на горі Синайській: «А Мойсей увійшов до Бога. І кликнув до нього Господь із гори, говорячи» (Вихід 19,3). Просить від Авраама свого сина Ісака у жертву також на одній горі: «Візьми свого сина, свого одинака, що його полюбив ти, Ісака, та й піди собі до краю Морія, і принеси там його в цілопалення на одній із тих гір, що про неї скажу тобі» (Бут. 22,2). Святе місто Єрусалим побудоване на одній горі – на Сіоні. А тепер бачимо, що Спаситель являється у славі також на горі – Таборі. Так гора стає символом наближення до Бога не так фізичного, як духовного. Лишаючи за нами всі свої думки, всі свої проблеми, стаємо перед Богом самі, далеко від того, що може стати між нами і Ним.

Тут, на Таборі, Спаситель являється як

Бог: «І Він преобразився перед ними: обличчя Його, як те сонце, засяяло, а одежа Його стала біла, як світло» (Мт. 17,2). Світло є знаком Свого божества, тому що Бог є названий світлом: «Бог є світло і немає в Нім жадної темряви» (1 Ін. 1,5). В іконі свята Спаситель розписаний у світлі, але як дивитися уважно, майже у всіх іконах світло стає темніше, наближаючися до Нього – і це символізує наше знання про Нього – чим більше наближаємося до Нього, тим менше можемо розуміти про Його божество, тому що наш розум не може повністю розуміти Бога.



Спаситель тільки у цьому моменті являє всю Свою славу, і тільки деяким зі Своїх учеників. Але цей момент є прообразом Його видіння в Царстві Небеснім, перебування з Ним тих, які удостоються зайти в Царство. Тому Ап. Петро хоче продовжити цей момент, не хочеться йому зійти з Таборської гори, і каже: «І озвався Петро та і сказав до Ісуса: Господи, добре нам бути тут! Коли хочеш, поставлю тут три шатра:

для Тебе одне, і одне для Мойсея, і одне для Іллі» (Мт. 17, 4). Сам Спаситель каже в Євангелії від Луки перед цього чуда, що одні з Апостолів будуть бачити Царство Небесне: «Правдиво ж кажу вам, що деякі з тут присутніх не скуштують смерти поки не побачать Царства Божого» (Лк. 9, 27).

Ап. Петро вживає свою присутність на цьому чуді, щоб доказати, що Царство, яке він проповідує, є Царством, якого славу він сам бачив своїми очима: «Це Син Мій Улюблений, що Його Я вподобав!». І цей голос, що з неба зійшов, ми чули, як із Ним були на святій горі» (2 Пт. 1, 17-18). Через це Апостол Петро хотів доказати вищість його проповіді над іншими фальшивими апостолами, про яких говорить далі в своєму другому посланні. Він у своїй проповіді не говорить про будь-які філософії, а про те, що він бачив своїми очима, про Ісуса, про те, що Він дійсно Син Божий.

На Таборі, коли Ісус преобразився, коло Нього були тільки три апостоли: Петро, Іван і Яков, тому що вони були його верховні апостоли, ті, яких віра була найміцніша. Тому про них мовить один спів на вечірні: «Маючи при собі верховних учнів, на високій горі преобразився Спас і заблистів преславно, показуючи, що ті, які зяснили великими чеснотами, удостоються божественної слави». Тому і Апостол Петро в своєму посланні каже, що його проповідь не є казкою, не є щось видумане, а те, що він бачив: «Бо ми сповістили вам силу та прихід Господа нашого Ісуса Христа, не ідучи за хитро видуманими байками, а будучи самовидцями Його величі» (2 Пт. 1,16).

от. **Мариус М. ЛАУРУК**

ІЗ ЩОДЕННИКА ДЕПУТАТА СУР

(Закінчення. Поч. на 3 стор.)

СТАДІЯ ЗАКУПІВЛІ ШПРИЦІВ

Зважаючи на те, що все більше експертів кажуть, що ефективна вакцина проти COVID-19 може з'явитися вже наприкінці цього року, дуже ймовірно, що незабаром ми опинимось у ситуації, коли держави почнуть «боротьбу» не тільки за придбання необхідної кількості доз вакцини, а й шприців, – стверджує Микола-Мирослав Петрецький в іншому запиті до міністра охорони здоров'я Нелу Тетару. Він каже, що вчасно розроблена та впроваджена стратегія з придбання та створення запасів шприців дозволить нам уникнути ситуації, на кшталт тієї, що склалася навесні із закупівлею захисних масок.

КОНСУЛЬТАЦІЇ З ПЕДКАДРАМИ ДО ПРИЙНЯТТЯ ЗАКОНІВ

Представлення змін, внесених до нормативно-правових актів та знання реальних проблем, з якими стикаються учні та вчителі,

лі, шляхом регулярного проведення національних конференцій вчителів є дуже важливим, враховуючи той факт, що саме вони безпосередньо працюють з учнями і всі прийняті закони безпосередньо впливають на їх роботу і особливо на результати, – написав Микола-Мирослав Петрецький у черговому депутатському запиті до міністра освіти та досліджень Моніки Анісіє, з якого наводимо наступний уривок:

«Розробка та прийняття законопроекту про організацію та проведення вступних випробувань до закладів середньої освіти на 2021-2022 навчальний рік та включення положень щодо вступу учнів, які належать до національних меншин, без консультацій з вчителями, які викладають українською мовою чи мовами інших національних меншин, демонструє навмисну відсутність прозорості. Це може мати лише негативні наслідки, які можуть призвести до втрати довіри громадян до Міністерства освіти та досліджень». Депутат запитує голову профільного відомства, коли планується проведення консультації з учителями, які викладають українську чи українською мовою, та які заходи були вжиті для усунення про-

блем, котрі були озвучені на національних конференціях, що проводилися останніми роками.

ТЕРМІНОВІ ЗАХОДИ ДЛЯ МЕШКАНЦІВ ДУНАЙСЬКОЇ ДЕЛЬТИ

Також у рамках своєї парламентської діяльності представник української меншини в Парламенті Румунії знову привернув увагу міністра сільського господарства та розвитку сільських районів Некіти-Адріана Ороса до проблем мешканців ізольованих сіл в дельті Дунаю, де проживає численна українська громада, котра потерпає від педологічної посухи з вересня 2019 року по квітень 2020 року, економічних та кліматичних змін, а також байдужості місцевих органів влади.

«Якщо у цих сферах не будуть вжиті конкретні заходи в найкоротші терміни, ми ризикуємо опинитися в ситуації закриття багатьох місцевих підприємств і навіть зникнення певних професій. Це може призвести до численних негативних наслідків, таких, як відтік населення чи значне зменшення доходів жителів», – написав Микола-Мирослав Петрецький у депутатському запиті, в якому просить профільного міністра вжити термінових та пунктуальних заходів для надання реальної допомоги жителям дельти Дунаю.

МІСЦЕВІ ВИБОРИ – 2020

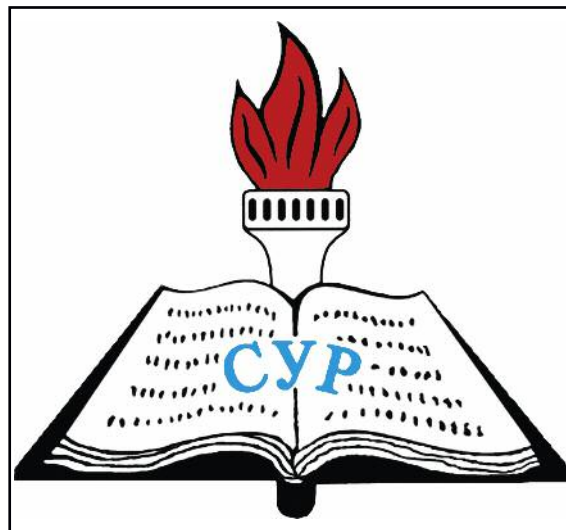
РАДА СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ РУМУНІЇ офіційно повідомляє всю українську громаду в Румунії, що на цих виборах кандидати СУР отримали найкращі результати за весь період з 1996 року й дотепер, здобувши 39 мандатів місцевого радника, порівняно з 13 радниками, обраними у 2016 році, та побивши рекорд попередніх років. До цього успіху, зростання на 300% кількості наших представників у місцевих радах (порівняно з 2016 роком), додається й обрання нашого кандидата пана Івана Бринзянюка на посаду голови села Ремети Марамурського повіту. РАДА СУР тепло вітає з перемогою новообраних голови та членів місцевих рад, та решті кандидатів, яким дякує за докладені зусилля, а також дякує виборцям за довіру, запевняючи їх у тому, що вони не будуть розчаровані.

Заслуга кандидатів тим більша, що вони не дали себе втягнути у безглузді суперечки. Передвиборча кампанія, яку аналітики називають однією з найбрудніших, визначилася й мерзенними звинуваченнями на адресу СУР. Ми не опустили до такого рівня, а проігнорували їх, будучи впевнені в бездоганній репутації наших кандидатів та в мудрості виборців, а резуль-

тат очевидний: собаки гавкають, а караван їде!

Дуже гарні результати означають закінчення багаторічного періоду апатії, самозадоволення багатьох років, упродовж яких ми задовольнялися тим, що наші працюючі українські господарі були приваблені політичними партіями, котрі розглядали нас скоріше як декоративну структуру. Але електорат не цього хотів! Електорат прагнув більшого, нових людей, активності, відповідальності.

Імена місцевих радників будуть опубліковані в наступному номері нашого часопису.



БОТОШАНСЬКИЙ ПОВІТ

КИНДЕШТИ

місцевий радник – 1

КАРАШСЕВЕРІНСЬКИЙ ПОВІТ

КОПАШИЛЬ

місцевий радник – 1

ПАЛТІНІШ

місцевий радник – 1

МАРАМОРОСЬКИЙ ПОВІТ

БИСТРИЙ

місцеві радники – 2

ВЕРХНЯ РІВНА

місцеві радники – 3

ВИЛИКИЙ БИЧКІВ

місцеві радники – 3

КРИВИЙ

місцевий радник – 1

ПОЛЯНИ

місцеві радники – 3

РЕМЕТИ

примар – 1

місцеві радники – 4

РУСКОВО

місцеві радники – 3

САТУМАРСЬКИЙ ПОВІТ

АГРІШ

місцевий радник – 1

МІКУЛА

місцеві радники – 2

ТЕРЕБЕШЬ

місцевий радник – 1

СУЧАВСЬКИЙ ПОВІТ

БАЛКІВЦІ

місцевий радник – 1

БРОДИНА

місцевий радник – 1

БАТРА МОЛДОВІЦЕЙ

місцеві радники – 2

ІЗВОАРЕЛЕ СУЧЕВЕЙ

місцевий радник – 1

УЛЬМА

місцеві радники – 2

ТІМІСЬКИЙ ПОВІТ

БЕТХАУЗЕН

місцевий радник – 1

БИРНА

місцевий радник – 1

ВІКТОР ВЛАД ДЕЛАМАРІНА

місцевий радник – 1

ГАВОЖДІЯ

місцевий радник – 1

КРИЧОВО

місцевий радник – 1

ЦУКА

місцевий радник – 1

Мараморощина – історичний куток нашої країни

Один із найкращих регіонів Румунії – це Марамурський повіт. Марамурський повіт знаходиться у північній частині Румунії.

Адміністративний центр Марамурського повіту є місто Бая Маре. Мараморощина ділиться на південну Мараморощину в Румунії та північну Мараморощину в Україні.

Назва «Мараморош» згадується в 1199 р. До 14 ст. край був малозаселеним і використовувався як зона для полювання угорських королів і бояр.

Мараморощина – серед рідкісних країв у Європі, який зберігає свої традиції. Мараморощина також і символ архаїчного села, це світ, керований стародавніми звичаями. Красота Мараморощини, зберігання місцевих традицій зробили з повіту Мараморощини визначне місце для тих, котрі відвідують нашу країну.

Меморіальна споруда, яка знаходиться в Марамурському повіті, це «Веселе Кладо-

вище», яке знаходиться в селі Сепинца. Невеликий оздоровчий курорт є в Окна Шугатаг.

На сьогоднішній день курорт Окна Шугатаг – популярний бальнеологічний курорт із хлоридно-натрієвими мінеральними водами і багатством солі, а також з озерами, куди приходять багато туристів зі всієї Європи.

Курорт Коштіль, розташований теж у повіті Марамуреш, має багато копальної солі. І цей курорт відвіданий багатьма туристами.

Маршрут Мокиніца знаходиться по долині Васера у північній Румунії на кордоні з Україною. Маршрут Мокиніца представляє багатство не тільки з технічної точки зору, а й також із культурної.

Марамороська традиційна культура розвивається за відповідними звичаями, які успадковані від прадідів. Мальовничі поселення, дерев'яні церкви, непроглядні ліси складають справжній сільський всесвіт.

На Мараморощині культура, звичаї і поміркований спосіб життя зберігаються далі і далі,

відображаючи духовність і зображення румунського села.

Одна з давніх традицій на Мараморощині – це зимові свята, які зберігаються також від прадідів. А ще для населення Мараморощини Великдень – велике весняне релігійне свято.

На Мараморощині традиції зберігаються старанно. Селяни носять і сьогодні традиційний одяг. Церква у продовженні – центр духовності в суспільстві, а молодь ще поважає старі звичаї. Мараморощина – знаменитий регіон, що його не можна не виключити до обов'язкових місць призначення для туристів, особливо на Великдень.

Повіт Марамуреш пишається своїми традиціями тому, що ми ознайомлюємо з ними всіх туристів, які прибувають до нас.

І подальша перспектива розвитку культури в повіті Марамуреш, в основному, це збереження традицій, його вельми цікавих та тривалих звичаїв.

Микола ДУТКА

Внесок СУР у навчально-виховний процес

СУР через представників підтримує вдосконалення вчителів, культурно-освітню діяльність у школах, де викладається українська мова.

Влітку 2019 року в Університеті ім. Овідіу в місті Констанца відбулася Національна Нарада працівників українського шкільництва Румунії. На цьому кружку були обговорені такі теми, як шляхи оптимальної організації сучасного уроку української мови та індивідуально-диференційований підхід до учнів, як необхідна умова реалізації особистісно орієнтованого підходу до вивчення мови.

У місяці серпні 2020 року в Українському педагогічному ліцеї імені Тараса Шевченка відбулася зустріч з тимчасово повіреним Посольства України в Румунії паном Павлом Роговеєм, префектом повіту Марамуреш паном Ніколає Сілвіу Унгур, Головою СУР паном депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким, головою філії СУР Мараморощини Мирославом Петрецьким та викладачами українського ліцею.

Тут були обговорені проблеми виховання, освіти на середній і довгий період. Директор Українського педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка пан Василь Куреляк подякував за дарунки і за дбання про підвищення та розвиток освіти на рідній українській мові.

СУР проводить конкурси для дітей та молоді, бере активну участь в організації й проведенні олімпіад з української мови та літератури.

Учні, які брали участь у повітовому етапі

конкурсу з декламування української поезії та в повітовому етапі олімпіади з української мови та літератури, були нагороджені СУР-ом.

Також у повітах Сучава та регіоні Банат учні брали участь на конкурсі української поезії і олімпіаді з української мови, організовані філіями СУР у співпраці з місцевими організаторами.



Голова СУР, депутат Микола-Мирослав Петрецький разом із головою Марамурської філії СУР Мирославом Петрецьким зробили візит до українського педагогічного ліцею імені Тараса Шевченка в місті Сігету Мармаціей Мараморського повіту.

На цій зустрічі голова Марамурської філії вручив 10 стипендій у розмірі 4000 лейв.

Був проведений онлайн-конкурс «Дитяча усмішка». Головне завдання конкурсу це стимулювання творчої діяльності, розвиток уяви, формування дітей для вивчення рідної української мови.

Делегація СУР на чолі з головою СУР, депутатом Миколою-Мирославом Петрецьким зробили робочі візити до філій Тульча і Галаць, пов'язані з членами місцевих організацій для підтримки учнів, які вивчають рідну українську мову.

Також були обговорені проблеми, з якими зіставляється українська спільнота, маючи на увазі освіту на рідній українській мові.

Мараморська філія СУР організувала культурну подію «Міжнародний день рідної мови». На цій події були присутні представники СУР, викладачі, родичі та учні з українських шкіл Мараморощини.

Депутат Микола-Мирослав Петрецький наголосив на пленарному засіданні на тривожності постійним скороченням кількості школярів та збільшення відсотку учнів, які відмовляються від школи.

На засіданні депутат Микола-Мирослав Петрецький обговорював фактори, що сприяють відсіву учнів, такі, як бідність, поганий стан здоров'я, дезорганізація сім'ї, а також велика відстань від хати до школи.

Також депутат наголосив на необхідності розробки життєздатних рішень, звернувся до батьків і учнів з вимогою відвідувати школи.

СУР підтримує навчання на рідній українській мові, розвиває тематичні конкурси для дітей та молоді, організує засідання викладачів для розвитку української освіти в Румунії, бере участь у організуванні олімпіад з української мови, співпрацює з навчальними закладами з Румунії.

Микола ДУТКА

Духовна пожива

Матінка Божа

Друга частина місяця серпня присвячена Матінці Божій. Тому після двотижневого посту, 28-го серпня, Українська Православна Церква відзначає Успіння Пресвятої Богородиці, найбільший Празник Пресвятої Діви.

З цієї нагоди бажаю нагадати кілька повчань, про які можна дізнатися зі Святого Письма та Святих отців про земне буття Пресвятої Діви, повчання, які є корисними для всіх нас віруючих.

Матінка Божа навчає нас:

1. Ходити до церкви із нашими діточками, незважаючи на те, що вони ще малі, Вона від 3-ох років жила у Храмі Божому.

2. Молитися! Вона своє дитинство провела у Храмі й там постійно молилася. Наше життя має бути весь час у зв'язку з Богом через молитву.

3. Бути задоволені та вдячні тим, що ми отримали від Бога. Пресвята Діва жила у хаті одного столяра, будучи задоволена своїм життям.

4. Смирненість! Це нас навчає Марія,

коли сказала Архангелу Гавриїлу, коли він її благовістив: «Ось я Господня слугиня: нехай зі мною станеться по-твоєму слову» (Лука 1- 38).

5. Щоб ми терпіли навіть несправедливість. Вона не оправдається перед Йосифом, коли він бажав її залишити таємно, а терпіла поки Ангел Божий звістив Йоси-



фові, що Ісус є Сином Божим, і тоді старенький Йосиф зрозумів свою роль, а саме, що буде названим батьком Ісуса Христа.

6. Довіряти Богу та Його обіцянкам. Пресвята Діва знала, що вона народить Сина Божого і прийняла народити в яслах та довіряла Божій обіцянці, що вона стане матір'ю сина Божого.

7. Солідарність! Святий Євангелист Йоан описує у 2-гі главі присутність Ісуса та Його Мати на Весіллі у Кані Галілейській. І тоді, коли на весіллі не вистачало вина. Марія не залишає сім'ю осоромитися і просить Ісуса, щоб допоміг сім'ї. На її прохання, Ісус творить перше чудо на землі – перетворює воду у вино.

8. Не лише жити, а і як готуватися до вічного життя. Матінка Божа не є лише прикладом земного буття, Вона є і прикладом того, як треба ставитися до вічного життя. Вона радісно покинула цей світ, тримаючи в руках маслинову гілку.

Ми страхаємося перед смертю, тому що не беремо як приклад життя Пресвятої Діви та не знаємо точно, що на нас чекає після земного життя.

Вона радісно покинула земне життя, щоб бути близько до Сина свого і Бога нашого.

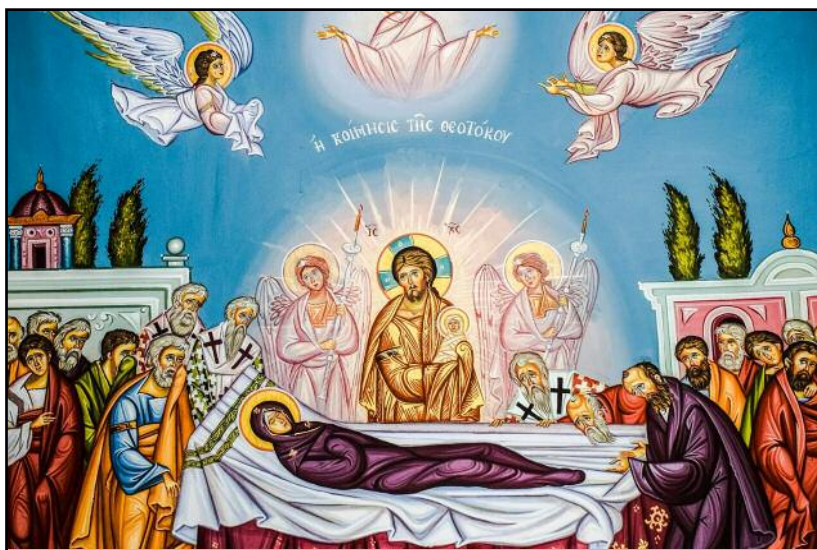
от. Іван ЮРЧА

Роздуми над Успінням Богородиці

Кожне велике свято має свою відмінну атмосферу, яка дана головно богослужіннями. Ця атмосфера допомагає нам краще зрозуміти значення свята для нас у нашому житті. Це велике свято, хоча, через свою тему, прикликає нас празнувати сумний момент успіння Пресвятої Богородиці. Через тексти богослужінь, а головно Вечірні і Утрени, представлено не так сумний момент, як момент великої духовної радості. Успіння Богородиці є в тому, що є кінцем земного життя, але і початком вічності. На вечірні один стих каже: «О, дивне чудо! Мати Життя до гробу покладається і гріб стає драбиною до неба». І ця зустріч із Вічним Життям, Якого вона породила у смертному, земному житті, стає причиною радості не тільки для неї, а і для небесних сил: «Ангельські хори радіють безсмертним успінням Божої Матері. Вона ж бо відходить й оселяється у вічне житло; приходить до небесної веселости, входить у божественну радість і вічну насолоду».

Ці співані вірші, які знаходяться у службі вечірні, були складені побожними, мудрими і талановитими монахами протягом часу, і, як

всі вірші, які представляють в одній формі любові для слуху, у щирих словах, які примушують нас дивитися на те, що знаходиться поза ними, оспівують те, що найголовніше у Пресвятій Богородиці, як, наприклад, її чистоту: «Ти вища від неба і славніша від



херувимів та від усього створіння чесніша. Заради великої чистоти стала ти кивотом вічного Єства. Сьогодні передаєш у руки Сина пресвяту душу і з тобою все сповнюється радістю і нам подається велика милість».

У цьому прекрасному богослужінні все представлено або в поетичній формі, або

порівнянню з іншими старозавітними фрагментами, які символізують, як поетичне про-рокування саму Богородицю. Наприклад, на вечірні пражника читаються різні фрагменти із Старого Завіту. Один фрагмент із Книги Буття, із 28-го розділу, у якому говориться про сон Якова, у якому йому являється одна драбина від землі аж до неба, і ця драбина символізує ту ж саму Діву Марію, яка стала дійсною нашою драбиною до неба, з'єднуючи, через народження Месії, землю, людство із небом-Богом. В іншому фрагменті із Книги пророка Єзекиїла ми чуємо його слова Божі: «І скажам мені Господь: Брама ця буде замкнена, не буде відчинена, і ніхто не ввійде в неї, бо в неї ввійшов Господь, Бог Ізраїлів, і вона буде замкнена» (44,2). Ця брама, через яку ввійшов Господь і яка буде замкнена, символізує дівоцтво Пресвятої Богородиці.

Ці порівнювання можна робити і зрозуміти тільки у Святому Дусі, тому і на утрени пражника вірні просять, через один спів на кінці канону, духовне просвічення для порозуміння значимості радості цього великого пражника: «Всі земляни хай ликують, просвічені духом! Нехай торжествує єство безтілесних умів, почитаючи священне торжество Богоматері, і хай кличе: Радуйся, всеблаженна Богородице, чиста вседіво!».

от. Маріус М. ЛАУРУК

Історії з історії того роду — Український рушник

Вишиті рушники здавна були поширені в українців з Румунії як неодмінний атрибут народного побуту, весільної і святкової обрядовості, як традиційна окраса селянського житла. Важливі події в житті українського народу ніколи не обходились без рушників, які, крім декоративного навантаження, мали великий образно-символічний зміст. У всьому декоративно-прикладному мистецтві немає іншого такого предмета, який концентрував би у собі стільки різноманітного символічного значення.

Вишитий рушник — невід'ємний атрибут кожної урочистої події в житті українського народу. З давніх-давен вишитий рушник був оберегом кожної оселі. Рушник супроводжував селянина протя-

гом усього життя і в радості, і в горі. Він завжди був символом гостинності — на ньому підносили дорогим гостям хліб-сіль. Під час будівництва хати рушниками підіймали сволюки, потім ці рушники дарували майстрам. На них приймали новонароджених, з рушниками проводжали людину в останню путь. Особливо значну роль відігравав рушник у весільному обряді як один з найважливіших атрибутів. Рушники дарували старостам, перев'язували через плече, якщо на заручинах доходили до згоди. Такі рушники називали плечовими. Рушниками зв'язували руки молодим, бажаючи їм щасливого подружнього життя. Існували також і подарункові рушники. Їх використовували на знак побажання щасливої дороги і найшвидшого повернення, їх вішали над іконами ("образами"), навколо портретів Т. Г. Шевченка, народних картинок.

Рушники — це відбиття культурної пам'яті народу, в їх узорах збереглися прадавні магічні знаки, образи "дерева життя", "берегині", символіка червоного кольору, які знайшли подальше своєрідне переосмислення і оновлення. Сучасні майстри, продовжуючи традицію, наповнюють орнаментацию рушників новим змістом і образа-



ми, підсилюють їх монументально-декоративне вирішення, розширюють діапазон застосування в громадському інтер'єрі.

В наш час вишитий рушник не втратив своєї актуальності та значення в українському побуті. Тому саме він відіграє важливу роль на кожній поважній зустрічі, сватанні, заручинах, весіллі. Вишитий рушник є чудовим подарунком, який завжди буде доречним та бажаним. У житті українського народу рушник завжди мав велике значення. Тому в навчальних програмах із Спілкування /Українська рідна мова та література та Історія і традиції української меншини є передбачені уроки, присвячені українському вишитому рушнику.

Ельвіра КОДРЯ



ЮВІЛЕЙНЕ ХРАМОВЕ СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ СВ. КНЯЗЯ ВОЛОДИМИРА В М. ЛУГОЖІ

«Святий Великий Володимире,
До Тебе шлемо моленне щире.
Ти нам Апостол, ти наш Хреститель,
Ти перший славний наш
Обновитель».

З давніх-давен, щоб кожна людина любила свою рідну мову, свою рідну церкву і молилася рідною мовою, справжні місіонери творили церкви на поміч Божу.

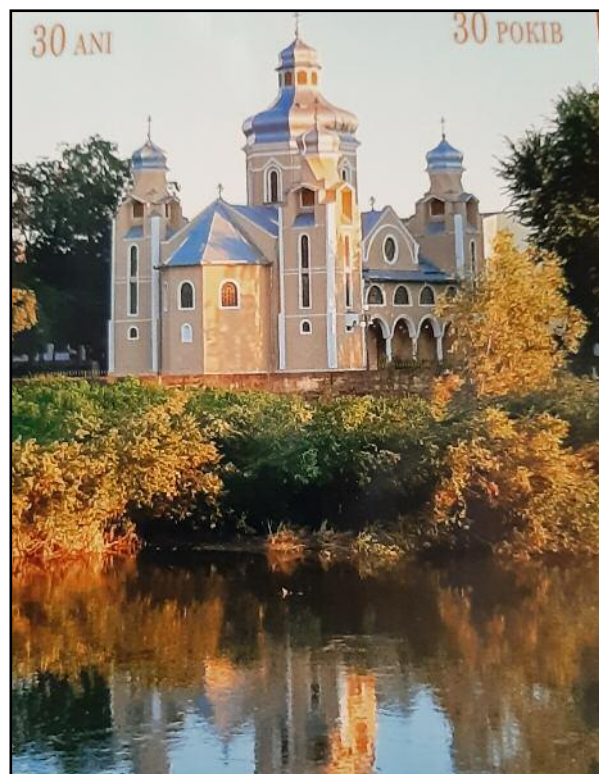
Духовне життя українців стало сильнішим після грудневої Революції 30 років тому.

26 липня ц.р. православні християни з м. Лугожу з повіту Тіміш відсвяткували ювілейне храмове свято – 30 р. від заснування парафії. На жаль, хоч і не так, як минулими роками, в тяжких моментах пандемії. Собор священників відправив св. Літургію – Парох і протоієрей Ілля Албічук та священники Данко Николай, ієромонах Монастиря Переу, от. Арделян Василь, парох с. Сока, от. Русняк та священник місіонер і диякони Нагерняк Дмитро і Білан Василь (IV рік Богословії).

Були присутні на святі голова філії Тіміш СУР п. Юрій Глеба і голова організації Лугожу Іван Ковач.

З цієї нагоди варто згадати коротеньку історію парафії Лугож для тих, котрі не знають нічого конкретного про неї.

Покійний проф. Юра Семенюк почав скликати українців гуртуватися, як й інші меншини м. Лугож. Були перші списки для організування побудови православного храму. До такої ініціативи приєдналися і буковинці біженці Другої світової війни: Р. Бакалюк, Є. Масикевич, І. Константенюк. До них приєдналися і й свідомі, добрі християни, які формували будівельний комітет, серед них Білан Юра, Ковач Іван, Беля Петро, Павліш Василь разом із майстрами братами Теслевичами Михайлом і Василем, та взялися за роботу. На поміч приступив і парох Федько Степан із с. Черешні (Тіміш).



Ю. Семенюк, як голова місцевої організації СУР, здобув місце-ділянку землі з боку мерії міста в центрі біля парку; була складена архітектура нового храму, і так 10 червня 1990 р. собор ієреїв на чолі з отцем Вікарієм Іваном Піцурою, бувшим депутатом у Парламенті Румунії, був освячений і положений хрест. Було названо настоятелем в Лугожі пароха Мараморської Полянської парафії от. Іллю Албічука.

Все почалося з нуля, були трудні роки для всіх; не було ні хати, нічого, тільки громада українців, котра твердо бажала своєї церкви.

А 05-12-1993 р. Митрополит Ніколає, Данієль (із Чернівців Україна), Вікарій Іван Пікура і радник от. д-р Микола Лаурук освятили нову церкву без іконостасу і розпису.

Пізніше (2002–2004 рр.) уже був готовий іконостас і розпис церкви – автор проф. зі Львова Костянтин Маркович.

В 2013 – 2014 рр. був збудований парафіальний дім.

Хоч Лугожська церква молода, вона має частинку мощів Преподобного Олексія Карпатського і Петра Могили (1648) та Псалтир Рослидовно (1795 р.).

24 липня ц.р., як настоятель, протоієрей української православної церкви в Банаті сповнив 72 роки життя і 45 років служіння Богу. Ці всі роки були роками плідної праці на ниві Богослужіння. Як місіонер Православної церкви, продовжував молитися з віруючими, славити Бога, духовне життя, служив на ниві Божій за канонами церкви. Церковний комітет, українська громада на ювілейному святі до 72-річчя отця І. Албічука побажали йому здоров'я, сили праці, щасливих днів радості в душі і сім'ї. Такі слова були і з боку голови філії СУР Юри Глеби – «На многая літа! дорогий отче, а 72 квітки хай розцвітають у церкві і у Вашому житті».

Так отець протоієрей Ілля Албічук з відмінними лугожанами ктиторами, конструкторами та жертводавцями Володимирського Собору, що є банат-



ським центром українців, вірно відсвяткували ювілейне свято – 30 р. від його заснування. А це роки, які нам завжди згадують початок нашого українства у Банаті.

До того, бюст Т. Шевченка, як сторож наших українців, стоїть в парку біля українського храму.

Закінчу статтю словами:

«Вітаємо Вас з днем народження,
Бажаємо всього прекрасного, що є на землі!

Нехай мелодія молитви
Завжди звучить у Вашому серці,
Нехай звучить і в нашій церкві!».

Текст і фото
Анна БЕРЕГІЙ

Грані таланту художника Антон Григорука

Знайомство із доробком Антона Григорука відкриває можливість проникнути в особливу духовно-естетичну сферу, де панує гармонія, злагодженість усіх сторін буття, де відчувається прагнення автора подарувати людям щось таке, що їм іще не відоме або чого вони за щоденними клопатами не помічають. Кожна робота віддзеркалює поетичність душі, непересічність натури, а його індивідуальна мистецька система тотожна тим уявленням про красу світу, своєї Вітчизни та її культури й історії, за якими творчість художника кваліфікується як суттєво українська за змістом і формою національного світогляду.

Сфера образотворчої діяльності Антона Григорука достатньо широка. Насамперед – це акварельний та олійний живопис: пейзажі, портрети, натюрморти, жанрові композиції. А ще – книжкова і станкова графіка, ілюстрування книг для дітей, монументальна творчість. Його життя – 50 років педагогічної і творчої роботи – це немовби щире освідчення в безмежній і безкорисливій любові до своєї землі, її людей, до України, плекання молодого покоління художників, які своєю мистецькою працею прославлятимуть рідну Батьківщину у себе вдома й у близьких та далеких земних світах.

Він з тих митців, які постійно гостро відчувають внутрішній зміст і необхідність творення для здійснення мети і свого покликання.

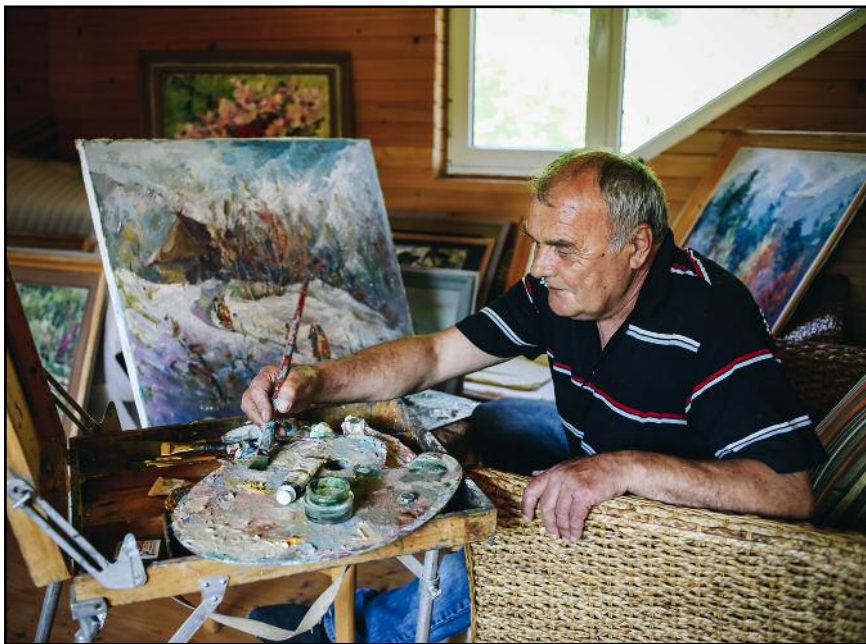
За правом мистецтва, утверджуючи своє бачення світу, Антон Григорука закликає до бережного ставлення до природи, людяності наших стосунків, відродження споконвічних цінностей, які були міцним підмурівком народної моральності, апелює до відновлення й розчищення замулених джерел національної культури.

Одна із граней творчого обдарування А.А. Григорука – його монументальні роботи. У 1998 році він виграв конкурс проєктів реставрації та реконструкції монументального оформлення замкових споруд у Франції і був офіційно запрошений для участі в роботах із відновлення фрескових розписів, мозаїчних та вітражних творів муніципальних замків м. Рамбуйє біля Парижа (1999-2002). У цей час виконав окремі роботи у Версальському палаці та здійснив за власним проєктом весь комплекс реставраційних робіт у приватному будинку посла Франції в Алжирі в м. Марлі ле Руа.

У 80-90-х роках минулого століття Антон Григорука багато працював і в Україні, здійснив оформлення інтер'єрів та екстер'єрів громадських і храмових споруд в Івано-Франківській, Чернівецькій, Дніпропетровській, Закарпатській, Тернопільській областях.

Одночасно з живописом і монументаль-

ним мистецтвом художник уже впродовж багатьох років захоплюється графікою. Він виконав немало робіт у жанрі ліногравюри, здійснив художнє оформлення більше 50 книг українських і зарубіжних авторів, зокрема Т.Шевченка, Марійки Підгірянки, М.Близнюка, Д.Арсенича, В.Григорака, О.Лупула, Л.Калинця (Іспанія), літературознавчі, культурологічні та дитячі книги дружини – Аделі Григорука, письменниці, члена НСПУ.



Антон Григорука написав портрети відомих в Україні людей – класиків літератури і мистецтва Тараса Шевченка, Івана Франка, Лесі Українки, Андрія Малишка, Тараса Мельничука, композитора Володимира Івасюка, сучасних письменників Ольги Базалії, Миколи Близнюка, Омеляна Лупула, Аделі Григорука, двічі Героя України Семена Поташика, відмінника енергетики України Софії Угрюмової, лікаря Олександра Сем'яніва, книговидавця Михайла Павлюка та ін.

Його творчість добре відома поціновувачам прекрасного. Свої роботи митець експонував на колективних виставках в Україні та за рубежом – у Косові, Обертині, Коломиї, Івано-Франківську, Львові, Києві (2005, «Автентика і час»), Тернополі, Сімферополі, Москві (1986, 1989), Сургуті (1986, 1989 – «Барви Карпатських гір»), Дніпрі, Рамбуйє (Франція, 1999, 2000 – «Світ у дзеркалі мистецтва»), Фюрзені (Німеччина, 1998, «Виставка образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва викладачів Косівського коледжу ПДМ»), Жешуві, Тарнові (Польща, 1992, 1994), Нанті (2000 – «Гармонія»).

Антон Григорука – учасник Всеукраїнських художніх виставок у м. Харкові 2003, 2014, 2015, 2016-го років та м. Одесі 2009, 2015-го років.

У творчому доробку художника дванадцять персональних виставок, останні в Косові (2018), Коломиї (2019), Верховині (2019), Літературному музеї Івана Франка в Криворівні (2020).

Його твори репродукувалися в журналах «Перевал», «Німчич», «Гуцули і Гуцульщина», «Гражда», «Гарний настрій», газетній періодиці.

Окремі роботи митця зберігаються в художніх галереях, музейних та приватних колекціях України, Росії, Польщі, Франції, Англії, США, зокрема в Косівському музеї народного мистецтва і побуту Гуцульщини, Музеї історії медицини (Одеса), Музеї Фонду культури України (Київ), Музеї вишивки М.Струтинського (Косів) та ін.

Антон Григорука виховав багато талановитих художників – викладачів спеціальних і загальноосвітніх закладів, учасників та лавреатів міжнародних, всеукраїнських конкурсів, обласних, районних молодіжних фестивалів творчості. Його учнями є відомі художники Богдан Струк (США), Ігор Фурлет, член НСХУ (Київ, художній фонд), Руслан Малець (м. Городок), викладачі Косівського училища прикладного і декоративного мистецтва Іванна Парипа – викладач рисунку, живопису; Оксана Коваленко – викладач рисунку, живопису, пластичної анатомії; Ігор Барановський – викладач рисунку, живопису, композиції; Юлія Стефурак – викладач Коломийської художньої школи; учитель образотворчого мистецтва Рожнівської школи-колегіуму Роза Герц (Косівський район Івано-Франківської області), талановита молода художниця Наталія Юрова, студенти Краківської академії мистецтв Юлія Поселюжна та Юлія Ангелюк.

Антон Григорука – член Національної спілки художників України та Спілки художників «Клуб українських митців».

Він нагороджений численними грамотами, подяками та дипломами. У 2018 році брав участь у Всеукраїнській програмі «Золотий фонд нації», став дипломантом цієї програми й удостоєний Диплома та Сертифіката. У цьому ж році за участь у Міжнародній програмі «Мистецький Олімп» нагороджений медаллю «За високий професіоналізм».

У кожній роботі митця, в якому б стилі вона не була виконана, відчувається майстерне володіння виражальними засобами, тонкість колірних поєднань, мальовнича поліфонія, в якій виразно звучить кожен елемент зображення і твір у цілому.

Художник любить писати на пленері, як відомі колористи Клод Моне, Огюст Ренуар, Валентин Серов, Микола Мурашко, яких він має за взірці у творчості, і як його вчителі – чудові живописці Олександр Волков та Анатолій Калитко, яким завдячує своїм розумінням колористики, чуттям нюансів, гармонією відтінків.

Усе надбане в процесі творчої діяльності Антон Григорука також щиро передає своїм вихованцям – студентам відділу художнього розпису Косівського фахового коледжу прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв.

Другого травня цього року художник відзначить свій високий життєвий ювілей. Нехай же доля подарує йому ще багато творчих звершень, а Господь щедрою рукою поблагословить його майбутні літа!

Марія РОЖОК,
м. Косів (Україна)

Дні української культури в Бухаресті

Бухарестська філія Союзу українців Румунії провела наприкінці липня в Національному музеї села «Дні української культури».

Учасники заходу відвідали хату українців-гуцулів із села Бряза Сучавського повіту, розташовану на одній з вулиць Бухарестського музею села імені Дімітрія Густі та завітали на влаштовану просто неба виставку книг і періодичних видань СУР.

З вітальними словами до членів Бухарестської філії СУР, представників музею, шанувальників української культури, гостей із Сучави та Мараморощини, журналістів та відвідувачів музею звернулися голова Бухарестської філії СУР, письменник Михайло Трайста, науковець музею села Аурелія Тудор та румунський поет Дан Йоан Марта.

Захід продовжився святковим концертом, на якому виступили бухарестський інструментальний дует Наталія Панчек-Колотило (скрипка) та Дан Васілеску (гітара), танцювальний ансамбль «Червона калина» з Негостини Сучавського повіту, під проводом Юліана Кидеши, вокально-інструментальний гурт «Молоді гуцули» з Вишавської долини Марамороського повіту під керівництвом Марії Папариги.

Учасники свята були нагороджені грамотами за їх внесок у розвиток та збереження української культури. Голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста сказав, якою була мета цього заходу: «Ми бажали представити, зокрема, діяльність Союзу українців Румунії у галузі культури. На цьому заході ми презентували журнали, газети та книги, видані СУР, які були виставлені на стенді. Ми також представили, зокрема для румунської публіки, аспекти із культурного життя українців Румунії, розповіли про те, де вони живуть, про організацію СУР і все, що пов'язане з традиціями, діяльністю та культурою українців Румунії. СУР є головним чинником розвитку української культури в Румунії, тому що організовує різні культурні заходи по всій Румунії, не лише у Бухаресті. Протягом одного року СУР проводить понад 350 заходів. СУР також підтримує художні колективи, забезпечує їм народні костюми, транспорт тощо». Разом з гуртом «Молоді гуцули» до Бухареста прибула учениця підготовчого класу Гімназійної школи Вишавської долини Марамороського повіту Андрея Яворівська, яка дуже гарно продекламувала український вірш «Три матусі» Леоніда Полтави: «Є у кожної дитини/ Матінка єдина/, Та, що любить нас і дбає./ Розуму навчає./ Є у кожної дитини/ Навіть сиротини/ Наша Мати солов'їна/ – Рідна Україна./ І у кожному серденьку/ Є і буде жити/ Божа Мати, наша Ненька,/ Мати всього Світу».

Керівник вокально-інструментального

гурту «Молоді гуцули» з Вишавської долини Марамороського повіту, вчителька історії Марія Папарига поділилася своїми враженнями від участі у Днях української культури:



«Ми дуже раді, що були запрошені брати участь у цій події. Ми вдячні СУР за те, що мали можливість відвідати Бухарестський музей села та гуцульську хату. Дуже гарно було, ми дуже раді. Ми виконали кілька українських традиційних пісень, а також наші коломийки, які співаються у нашому рідному селі. Ми їх невідь-куди не беремо, ми не шукаємо в інтернеті, ми йдемо до стареньких наших людей і просимо їх навчати нас давні коломийки. Молодь на нашу радість бажає чим більше знати. Вони мені кажуть, що нам потрібно навчатися нових пісень і я дуже рада цьому і пишаюся ними. Вони з нетерпінням чекали знову виступати. Український фольклор ми можемо зберегти через організування такого роду подій. Це дуже важлива річ, щоб вони і надалі організувалися, тому що молодь таким чином прилюблює ще більше нашу культурну ідентичність».

Членка гурту «Молоді гуцули», учениця Сігетського технологічного ліцею Санда Копа ствердила: «Я та мої колеги дуже раді, що приїхали до Бухареста, тому що здавна вже ми не були на такій події. Ми дякуємо за запрошення. Наш гурт виконав наступні українські пісні: «Гуцулка Ксеня», «Іванко, Іванко», «Ти до мене не ходи», а також наші вішовельські коломийки. Я дуже люблю наші українські пісні. Коли я їх слухаю та співаю, у мене дуже велика радість. Я так виростила і далі буду їх співати.» До складу гурту «Молоді гуцули» входять і три молоді талановиті скрипалі. Один з них, випускник Сігетського українського ліцею імені Тараса Шевченка Марін Дмитро Агапчук, у свою чергу, поділився своїми враженнями: «Мені дуже сподобалося у Бухаресті, місто дуже гарне, а музей прекрасний. Я навчився грати на скрипці від мого вуйка. Наш гурт виступав, зокрема, у марамороських селах, таких, як: Вишня Рівна, Луг над Тисою, Кривий, Поляни, Великий Бичків, Ремети, Сігет, а тепер у Бухаресті. Для мене скрипка означає моє майбутнє і мій талант, як, до речі, і фортепіано. На скрипці грає також мій брат. Я хочу продовжити навчання у Клузькій Консерваторії».

З Негостини Сучавського повіту у Дні української культури в Бухаресті виступив танцювальний ансамбль «Червона калина» під проводом Юліана Кидеши. Разом з членами гурту прибула і вчителька Крістіна Кидеша, яка розповіла коротенько про цей ансамбль: «Ми з радістю приїхали до Бухареста на запрошення голови Бухарестської філії Михайла Трайсти і можу сказати, що це наш перший виступ від початку пандемії коронавірусу. Наш ансамбль був заснований 2011 року. До його складу входять 30 членів – учні Негостинської школи та Серетського національного коледжу імені Лацку Воде Сучавського повіту. Нас з'єднала у цій формулі саме любов до української мови, до українського танцю і пісні, до традицій та звичаїв, до української культури взагалі. Члени ансамблю люблять танцювати та з радістю приходять репетиції. Хоча мають багато вчитися, у вільний свій час учні ставлять насамперед танець. У цей важкий період, вони дуже сумували, що не могли зустрічатися, і не можете уявити собі, яка радість була тоді, коли вони дізналися, що будуть їздити до Бухареста, де будуть танцювати».

Учениця XI класу Серетського ліцею імені Лацку Воде Чесара Григораши, член ансамблю «Червона Калина» сказала: «Це наш перший виступ після п'ятимісячної перерви. Ми дуже хвилювалися, але ми дуже раді, що мали можливість виступати в Бухаресті у Дні української культури. Ми раді, що маємо можливість просувати українські танці, пісні та культуру, взагалі. Я дуже люблю українські танці, тому що для мене це означає радість, щастя та любов до рідного народу».

Свято української культури в Бухаресті пройшло на високому рівні та принесло учасникам і гостям море позитивних емоцій.

Христина ШТИРБЕЦЬ

Міністр закордонних справ України провів зустріч із представниками української громади в Румунії

Міністр закордонних справ України Дмитро Кулеба у рамках дводенного офіційного візиту до Бухареста зустрівся 7 вересня 2020 року в приміщенні Посольства України в Румунії з представниками української громади в Румунії.

Міністр закордонних справ України повідомив представників української громади про рішення України відкрити нове консульство у місті Сігету-Мармацієй Марамороського повіту з огляду на важливість українсько-румунських відносин та потребу підтримки української громади Румунії. «Я ухвалив рішення відкрити консульство у місті Сігету-Мармацієй. Я знаю, що це важливе, ключове місце для українців Румунії. Нове консульство створить доступ до якісних сервісів, а також стане інструментом кращої взаємодії з вами для збереження нашої культури та зміцнення відносин України з Румунією», – заявив український дипломат.

Крім того, глава української дипломатії запросив представників української громади у Румунії долучитися до розробки нової політики Міністерства закордонних справ України щодо закордонного українства. «Україна потребує нової ефективної політики щодо українців за кордоном. Діаспори змінюються, розширюються територіально, додаються нові громади. Ми в МЗС розпочали роботу над новою політикою, яку ми зможемо подати на розгляд керівництву держави. Хочу, щоб у її розробці брала участь не лише держава, а і самі закордонні українці. Я запрошую Союз українців Румунії делегувати свого представника, який буде працювати для того, щоб інтерес української громади в Румунії був врахований, щоби дійсно був знайдений інструмент з урахуванням специфіки різних громад», – сказав глава української дипломатії.

Крім цього, Дмитро Кулеба вручив голові Союзу українців Румунії, депутату Миколі-Мирославу Петрецькому нагороду від Президента України Орден «За заслуги» III-го ступеня «за вагомий особистий внесок у зміцнення міжнародного авторитету України, розвиток міждержавного співробітництва, плідну громадську діяльність». Нагорода була присвоєна голові СУР Президентом України Володимиром Зеленським з нагоди 29-ї річниці Незалежності України.

Міністр висловив вдячність голові СУР, а також Союзу українців Румунії за збереження української національної ідентичності, культури та традицій, відзначивши безцінну допомогу українців Румунії у просуванні та захисті інтересів України за кордоном.

У свою чергу, Микола-Мирослав Петрецький привітав відкриття українського

консульства в місті Сігету-Мармацієй, яке, на його думку, сприятиме поглибленню румунсько-українських відносин та принесе користь українцям, які проживають на лівому березі Тиси. Він подякував за нагороду та сказав, що вона є визнанням результату спільної праці тих, хто докладав зусилля для збереження української національної ідентичності.

Микола-Мирослав Петрецький представив діяльність Союзу українців Румунії, роль СУР у збереженні та розвитку етнічної, культурної, мовної та релігійної самобутності української громади, наголосивши на значній підтримці, яку румун-



ська держава надає громадянам Румунії, що належать до національних меншин, в тому числі етнічним українцям, для збереження та утвердження своєї ідентичності. Він розповів, що СУР проводить щорічно понад 300 культурних заходів, в тому числі у партнерстві зі школами, ВНЗ, церквами та державними установами Румунії, видає шість газет та журналів, посібники з української мови та літератури і щорічно – понад 20 книг, а також докладно великі зусилля для збереження єдності українців Румунії. Він сказав, що кількість дітей, які вивчають українську мову в Румунії, постійно зростає та що в Румунії 9 листопада офіційно відзначається на національному рівні День української мови. Голова СУР додав, що Союз українців Румунії є членом Світового Конгресу Українців (СКУ), Європейського Конгресу Українців (ЕКУ), Української Всесвітньої Координаційної Ради (УВКР), Товариства зв'язків з українцями за межами України (Товариство «Україна-Світ»).

Голова Марамороської філії Союзу українців Румунії Мирослав Петрецький зазначив, що в повіті Марамуреш проживає 60% етнічних українців, які зберігають свою мову, культуру, традиції, та що дійсно існує велика потреба відкриття Консульства України в місті Сігету-Мармацієй. Він запросив міністра закордонних справ України відвідати Мараморошину.

Голова Бухарестської філії СУР, письменник Михайло Трайста сказав, що українці Румунії, в тому числі Бухарестська філія, дуже добре співпрацюють із Посольством України в Румунії, з представниками яких організує чимало спільних культурно-просвітницьких заходів. Він також висловив свою радість з приводу майбутнього відкриття Консульства України в Сігету-Мармацієй.

Христина ШТИРБЕЦЬ

МОЛОДЕ УСПІШНЕ ПОКОЛІННЯ: ЖИТТЯ КОРПОРАТИСТА

У кожному осередку є люди, якими захоплюєшся, на яких хочеться рівнятися, з яких береш приклад, не помічаючи цього, які досягнули рівня, якого не кожному досягнути.

Про таких представників Клузького осередку українців хочу вам розказати.

Завжди приємно бачити людей, які крокують життям впевнено, які чітко намітили цілі і не бояться втомитися, досягаючи їх. Особливо, якщо це молоді люди. Їхня дорога і досягнення, їхня цілеспрямованість і успіхи можуть стати зразком для підростаючих поколінь. До таких молодих людей я б віднесла 28-річну україночку з Верхньої Рони, випускницю Клузького університету імені Бабеша-Бояї – Нарцису Семенюк. Про її дорогу до корпоративного середовища, про його переваги і недоліки, про задоволення і надії, що звідти витікають, піде мова далі.

Ольга Сенишин: – Розкажи, будь ласка, спочатку про своє походження: де ти народилася? Де отримала початкову освіту?

Нарциса Семенюк: Я народилася в селі Верхня Рона (Марамороський повіт), де і закінчила початкову і середню школу. Мені пощастило народитися у господарській сім'ї, яка оточила мене любов'ю і створила всі умови для гарного гармонійного розвитку. Я є найменшою у сім'ї. Моя старша сестра Міхаела Гербіл є лектором-доктором на факультеті іноземних мов у Клуж-Напоці. І хоча я, як і мої брати, навчалась філології, та доля мене спрямувала на зовсім інший професійний шлях.

О.С.: Ким ти мріяла стати в школі? Де уявляла себе в майбутньому? Що захоплювало в цей період?

Н.С.: Захоплюючись моєю вчителькою англійської мови на той час і перебуваючи під враженням від її роботи, я перейняла від неї любов до цієї мови і хотіла стати викладачем англійської.

О.С.: Де і який ліцей закінчила? Які предмети подобалися?

Н.С.: Я закінчила Національний Коледж «Міхай Емінеску» у Бая Маре у 2010 році. Протягом навчання там до моїх улюблених предметів відносилися: англійська, іспанська, історія, психологія. І саме тому для подальшого навчання я вибрала філологію.

О.С.: Який вищий навчальний заклад обрала і чому? Коли закінчила і по якій спеціальності? Які особливості/переваги цієї освіти?

Н.С.: Після закінчення філологічного ліцею було природно поступати на філологічний факультет. Більше того, моя сестра, як викладач факультету іноземних мов на українському відділі, спрямувала мене на вступ по спеціальності українська-англійська, хоча мушу відверто визнати, що українську я не знала на підвищених рівні, а на середньому. Під час навчання в університеті я мала можливість навчатися у Чернівцях у державному університеті імені Ю.Федьковича. Також приймала участь у численних науково-культурних заходах, які

організовувалися в рамках факультету, на сесіях спілкування студентів і т.п.

О.С.: Твої улюблені предмети, викладачі з цього часу?

Н.С.: Окрім англійської та української мов, мені сподобався спільний курс «Фаустівський міф» та естетика. До улюблених викладачів я б зарахувала Коріна Брагу, Андру Бручіу-Козлян, Івана Гербіла та, звичайно ж, мою сестру Міхаелу Гербіл.

О.С.: Крім освіти, що ще нового пізнала/отримала під час навчання? Нові друзі? Нове коло навколишніх людей? Чи, може, навпаки – побачила, що люди всюди однакові?

Н.С.: Зі зміною середовища навчання і, відповідно, зі зміною міста появились нові друзі як серед однокурсників, так і серед колег по гуртожитку. Дійсно, за час навчання в університеті мені вдалося знайти правдивих друзів, з якими підтримую зв'язки і по сьогоднішній день. Мені здається, що люди



є дуже різними, і те, як ми їх сприймаємо, так само різниться в залежності від нашого віку, емоційного та інтелектуального досвіду.

О.С.: Найсильніші враження від студентських часів? За чим/ким сумуєш з того періоду? За чим ні?

Н.С.: В першу чергу студентські роки самі по собі є найкращим періодом в житті будь-якої молодої людини. У моєму випадку це ще й період мого першого кохання. Так що це був дійсно найкращий час, коли маєш безліч можливостей орієнтуватися як в майбутній професійній кар'єрі, так і в особистому житті. Клуж є місто космополітанне, надзвичайно привабливе і повне можливостей для молодих студентів як з точки зору інтелектуального розвитку, так і з точки зору можливостей провести дозвілля.

Студентський період у Клужі мене сформував не тільки як спеціаліста на шляху,



який я обрала пізніше, але і як молоду впевнену особу, відкриту до нового і сповнену бажанням поекспериментувати. Я сумую, звичайно ж, за гуртожитком, за студентським життям і за всім тим, що воно означає: навчання вночі, ранішні підйоми, вечірки з друзями/колегами/студентами. На даний момент я не можу вказати на якийсь негативний аспект студентського періоду.

О.С.: Коли і як потрапила на роботу? Де почала працювати? На якій посаді?

Н.С.: Зразу по закінченні університету у 2013 році я поступила в магістратуру на «Британські культурні студії» в тому ж таки університеті імені Бабеша-Бояї на факультеті іноземних мов. Паралельно з навчанням я почала працювати вчителем англійської мови у приватному дитячому садочку в Клуж-Напоці, де і пропрацювала один рік. Після закінчення магістратури у 2015 році я працевлаштувалася до багатонаціональної компанії Генпакт (Genpact), де працюю і по сьогодні.

О.С.: Чи допомогло тобі знання мов працевлаштуватися і просуватися далі в робочій кар'єрі?

Н.С.: Якраз знання іноземних мов мені допомогло отримати цю посаду. Так як працюю в багатонаціональній компанії, то в мої обов'язки входить взаємодія з людьми з різних країн, тому знання багатьох мов є явною перевагою.

О.С.: На твою думку, з точки зору створення професійної кар'єри, чи допомагає знання української? Тобі особисто чи допомогло? І якщо так, то як?

Н.С.: Хоча наразі ми не співпрацюємо з Україною, але той факт, що я володію слов'янською мовою, є перевагою і для мене, і для фірми.

Продовження цієї розмови, де піде мова про виклики і вимоги успішного просування в професійному плані, про наявність чи відсутність стереотипів, а також про подорожі та особисті відкриття молодого корпоративного працівника, надамо вашій увазі у наступному номері газети.

Розмову провела
Ольга СЕНИШИН

«День весільної пісні»

У неділю, 2-го серпня ц. р., у мальовничому селі Вишавська Долина, повіту Мараморіш провела подія «День весільної пісні». Маючи на увазі, що знаходимося в складному періоді поширення небезпечного коронавірусу, організатори (місцева Організація СУР) за підтримкою повітової організації СУР провели захід відповідно до порад і вказівок Уряду та Міністерства охорони здоров'я, щоб уникнути його розповсюдження.

Голова організації Ледія Співалюк мала честь привітати Голову СУР та Депутата румунського Парламенту пана Миколу-Мирослава Петрецького, Голову повітової організації СУР пана Мирослава Петрецького, які в своїх виступах передали привіт присутнім, поздоровили всіх молодих членів місцевого комітету, вручили нові інструменти – скрипки молодим "гуселникам" нашого фольклорного гурту. Велике спасибі!

Були присутні, крім «Молодих гуцулів», і бувші члени «Гуцульського плаю» (бо з цієї нагоди ми відзначили 15 років діяльності групи), які минулими роками виступали з нашим традиційним весіллям як на сценах нашого повіту, Румунії, так і України та Польщі. За це Ледія Співалюк подякувала панові Миколі Марічеку за ініціативу відновити традиційне весілля на згадку старших, бо весілля утрачають свою чарівність через модернізм, попросила молодих продовжувати традицію, одягати вишиванку-гуцулку, кожух «під шовком», кресаню, вінок.

Не забула згадати і про учнів, які люблять свою рідну мову, які на Конкурсі декламування поезії зайняли перші місця. Молоді гуцули під проводом Марії Папариги заспівали весільні коломийки, а Володя



Голова СУР Микола-Мирослав Петрецький подякував присутнім, закликав бути з'єднаними, боротися з тими, які роблять розбрат між українцями Румунії, обіцяючи допомоги.

Ледія Співалюк, в свою чергу, подякувала проводу СУР, присутнім, бажаючи міцного здоров'я, успіхів, миру, душевного спокою, Божого благословіння всім.

Ледія СПІВАЛЮК,
голова організації СУР
села Вишавська Долина

Відеоконференція СФУЖО

СФУЖО є міжнародною координаційною надбудовою українських жіночих організацій у світі, будучи заснована в 1948 році. Вона об'єднує та координує зусилля жіночих громадських організацій, що працюють на ниві жіночого руху, а також висвітлює в своїх інформаційних джерелах діяльність українських спільнот із майже 30 країн світу.

25 липня 2020 р. Світова управа СФУЖО провела чергову відеоконференцію, гостем якої стала Ледія Співалюк, голова Організації Жінок України Румунії. Це стало наслідком попередньої кількомісячної взаємодії та спільного бажання на співпрацю. Ледія Співалюк представила діяльність ОЖУР, яка активно діє на території Румунії, де проживає українська меншина. Вона уточнила, що ОЖУР є складовою частиною СУР, яка діє за власним Регламентом та Планом культурно-освітніх заходів, заснована в 1990 році, першою головою була пані Ірина Ковач, потім пані Ярослава Колотило, пані Лучія Міжок, а від 2016 р. Ледія Співалюк додала мету й завдання організації, спільні заходи, проведені разом із повітовими організаціями СУР. Внаслідок відеоконференції СФУЖО надіслала Вітальний лист голові ОЖУР, членам проводу та членкиням жіночих організацій, висловила привітання щодо приєднання ОЖУР до мережі СФУЖО.

Голова СФУЖО пані Анна Кісіль та перший

заступник голови пані Євгенія Петрова тішаться тим, що наша організація має розгалужену мережу та активно й системно втілює в життя різні важливі проекти, включно зі збереженням та вивченням української мови і культури, допомогою Україні, підтримкою потребуючим під час пандемії, і не лише.

В листі висловлене прохання ділитися важливою інформацією про працю ОЖУР і СУР, яка буде висвітлена на інформаційних носіях СФУЖО, на фейсбуці та в журналі ВІСНИК, що виданий Управою СФУЖО (електронне видання), сподівання до співпраці у майбутньому на громадській, культурній та гуманітарній нивах, побажання оптимізму та плідних результатів праці.

Голова Ледія Співалюк представила в журналі заходи на місяць липень 2020 р. з відповідними фотографіями.

На 2020 рік СФУЖО діє під таким гаслом: «Сильні вірою, багаті досвідом, натхненні Україною йдемо в майбутнє».

У журналі ВІСНИК можна ознайомитись з такими проектами СФУЖО: «Друга світова: українські жінки на полі бою, в підпіллі, в окупації та в діаспорі», «З Україною в душі», «Леся Українка і ми – українці!» (у співпраці з МІОК-ом.), літературним конкурсом Марусі Бек: «що можу я, українка третього тисячоліття?».

Л. С.



24 серпня 2020 року українці відзначають головне державне свято – День Незалежності

Саме 24 серпня 1991 року Верховна Рада XII скликання тоді ще Української РСР, склад якої вперше було обрано на вільних, демократичних виборах й де були представлені налаштовані проти Радянського Союзу народні депутати, прийняла доленосний Акт проголошення незалежності України.

"Вважати день 24 серпня Днем незалежності України і щорічно відзначати його як державне загальнонародне свято України", – йшлося в ухваленій 20 лютого 1992 року постанові Верховної Ради України "Про День незалежності України" за підписом Івана Плюща.

Повну державну незалежність Україна здобула після проведення загальнонаціонального референдуму 01.01.1991 року, коли за її незалежність висловилися 90,32% громадян. Схваливши на всеукраїнському референдумі Акт проголошення незалежності України, народ надав цьому документу реальної сили та започаткував новий етап розвитку історії держави.

«АКОРДИ» ОЛЬГИ КОБИЛЯНСЬКОЇ ПРО КРАСУ І ТАЇНСТВА СВІТУ (I)

(Продовження з попереднього числа)

За свої особливі внески у розвиток української літератури Ольгу Кобилянську, Орлицю Буковини, було названо ще Царівною української літератури. Подаємо можливу інтерпретацію з її чудової лірики в прозі:

«Геть далеко і високо, де ясні зорі, там, мабуть, є щастя моє. Звідси туга у мене, що мені її Бог поклав у серце, а ніхто не міг утихомирити.

Жду ангела смерті.

Я чую його ось тут і тут... як він іде... то тут з'явиться, то там... небавом почую, як він перейде попри мої двері...

А зорі з неба так привітно усміхаються до мене!

Там певно є щастя моє».

Ліричний твір «Акорди» містить чотири мініатюри про щастя людини: (1) любов до навколишньої природи (2) життєву дорогу кожного знає (3) і молодість – краса життя (4). Ольга Кобилянська про свій твір писала 6 травня 1898 року Осипу Маковею, що даний твір «се якогось роду поезія, котру я охрестила «Акорди, бо не знала, як назвати її», а моделю служили поезія в прозі «Рожі» і певне інші ліричні прозові твори, бо початки німецькою та українською мовами малої прози Буковинської Орлиці стояли під знаком поезії, як бачимо з цього листа. Душа класика української прози була насичена чистим ліризмом, який відчувається навіть у великій прозі перспекцією високодушевних почуттів людини і глибинна незнаних таємниць кожного із наших сердець.

Перша мініатюра – на тему життя-смерті-щастливості, за якою скучає кожна людина. У народі з давніх-давен існує переконання, що кожна людина має високо у небі свою зірку і вона постає в небесах від народження та палахкотить між сестрами зірками до смерті, бо при смерті людини падає на землю і його зірка. Знаємо з румунського шедевра «Міоріца/Овечка», що молдовський чабан, який дізнався про його можливу смерть, щоб не завдати болю своїй неньці, переказує овечці, що у нього відбулося чудове надприродне весілля, на якому сонце і місяць були названими батьками, гори були духовними отцями, птахи – музиками, лише не сказати, що під час його весілля впала зоря. Глибоким віруванням в небеса та Бога люди проектували землю в небі і це видно за назвами сузір'їв: Райське, Орел, Жертівник, Козоріг, Центавр, Хамелеон, Рак, Голуб, Лев, Молочний шлях, Ведмедиця та ін. Теж назви зірок: Рання зоря, Вечірня зоря/Лучафер, Полярна зірка, поширені назвами різних тварин, птахів, рослин тощо, доказують зумілість людини жити в гармонії із землею та небесною природою, хоч більшість назв дали ще астрономи Вавілону та Єгипту, щоб від Галілея та Коперніка до наших днів новітня астрономія і технологія збагатили небо земельними істотами, і так далечинь небес здається ближча людині.

Тому молода Орлиця знає, що її щастя там, на небі, де ясні зорі – на її зорі. Тугу, яку поставив Бог в її серце – таємничість/долю, яку ніхто не знає, але вона непокоїть людину найбільше страхом смерті, яку несе ангел і, коли людина хвора, або занепокоєна невдачами життя, їй здається, що ангел смерті колядує кругом хати, біля дверей і не раз почуваєм – ось-ось... Тільки наша уява та страхітливості не співпадають з Божою волею, як подає нам розв'язку авторка, бо дружні нам зорі «З неба так привітно усміхаються...»: «Там певно є щастя моє», а воно залежить від Бога і наших молитов до Бога, Божої Матері і Спасителя нашого Ісуса Христа.

Так, немов заповідає поетеса в прозі, що щастя наше там у Бога на небі, хоч при житті, а хоч посмертно, і воно забезпечується, за Св Письмом, любов'ю і молитвами до Бога та любов'ю до ближнього нашого, як повчає Спаситель Ісус Христос.



**«Люблю тебе!»
Віддаєш любов, живеш у
любіві та щастливості (II)**

Без вагань поезія в прозі молодої Ольги Кобилянської «Акорди» не вважається випадковою грою поетики, а переконливим свідченням для нас за Св. Письмом і повсякденною практикою людства та навіть вчених, що світ небесний, створений Господом, представляє собою космічну досконалість Божественного Порядку як на небі, так і на землі, на підставі всезалежності і взаємодії, тобто гармонії між цими світами – теософське вчення, прихильником якого став Джамбатіста Віко, що, між іншим, компромісно пояснює походження мови ще з ранньої стадії людства, коли мислення і слово були повністю поетичним результатом людської фантазії. Італійський митець сприймав міф поетичним зображенням про світ, оповідями фантастичних родових понять, доступних масовому розумінню, як, наприклад, міф румунської «Міоріци», поширений у балканських народів, який ми

згадали повір'ям у щастя наших зір, або можна згадати міфи тополі у Шевченка («Тополя») чи лісової мавки – захисниці живого лісу Лесі Українки («Лісова пісня»), закоханої у творчість Орлиці Буковини, бо справді Ольга Кобилянська, що народилася між Буковинськими Обчинами м. Гура-Гумора, була закохана у свій рідимий край, зокрема, у гірські ліси, які вона міряла молодістю вздовж і впоперек, даруючи сучасним буковинцям поетичні шедеври у прозі зі щирою просьбою кохати й зберігати як зиниці очей божественні таємниці земельного щастя, що біля нас:

«У ліс зайшла я.

Так тихо довкола.

Тут тиша і холод – такі великі, що аж мені лячно.

Теплими словами хочу оживити його і себе і кажу ті слова.

Луна не йде.

Так тихо й пусто, як перше... так мертво у буйні зелені, що жаль надходить на мене.

Ще раз кличу голосно з повної груди найгарячіше слово, яке є на світі... і невже? о довгій хвилі йде луна, крок за кроком, якби з холодної пропасті добувався веселий подорожній: «Люблю тебе!» – пішла лісом – і жила ще довго у пам'яті всіх цвітів, хоч сама давно загинула...»

Наведена мініатюра свідчить про душевне кредо любові до природи, яке Ольга Кобилянська носила в собі зі всією красою навколишнього середовища, ще з дитинства уродженцею чарівної колиски лісів наших Обчин Гура-Гумора і юнкою, закоханою в гірські подорожі Кимполунга, а пізніше Молдовіци, почуття, що стало майже генетичним кодом у письменниці з поетичною душею, яка при розлуці з рідними околицями плакала, покидаючи рідимий, милий край нашої зеленої і святої Буковини з правічними лісами і середньовічними монастирями! Наскільки любила гірську природу і ліси, переконує нас нарис «Битва», в якому вся лісова природа вперто захищалася від зрубу лісів австрійськими наємниками, бо у лісі кожна життєдайна рослина і кожна смерека напувають нас чистим повітрям, силою й щастливістю.

Недаремно з давніх-давен народились міфи і повір'я людей у тісну дружбу між людиною й лісом, і більшість народів зберегли в душі оцю дружбу з певними деревами-захисниками: в Марроко, наприклад, садили пальми на центральних площах і навіть перед Радою Міністрів, щоб брати великі рішення перед пальмою, а в Німеччині та у Швейцарії насаджували дуби, перед якими рішали головні питання суспільства. У Франції також насаджували міськими площами липу, каштан, або платан, перед якими завжди вершили правосуддя, а в Індії любили насаджувати якнайбільше дерев, щоб звільнитись від гріхів.

(Далі буде)

Іван КІДЕЩУК

ІНТЕРВ'Ю З ПЕТРОМ ШОЙМАНОМ, КЕРІВНИКОМ І ХОРЕОГРАФОМ АНСАМБЛЮ УКРАЇНСЬКИХ НАЦІОНАЛЬНИХ ТАНЦІВ «КОЗАЧОК»

(Продовження з попереднього числа)

В.Г.: – Як у вас «народжуються» ідеї танцювальної постановки?

П.Ш.: – Ідеї шоу найчастіше продумую за 2-3 місяці заздалегідь, незалежно від того, чи це шоу для постанов у межах заходів, організованих СУР, чи для села Бальківці, незалежно від періоду чи місця проведення. Я завжди виконую домашні завдання заздалегідь. Найчастіше для шоу різдвяного періоду я думаю за 2 місяці заздалегідь, а для тих, які відбуваються в країні, я думаю, починаючи з моменту, коли нас запрошують та повідомляють про захід, місце і дату проведення.

В.Г.: – Якщо говорити про народний танець, то танець якого народу світу вас захоплює найбільше і чому?

П.Ш.: – Я почав з українських танців і, очевидно, вони добре визначаються в моїй душі. Я замислював багато українських танців, але під час навчання і після того танцював багато румунських танців з різних областей країни у складі студентського ансамблю «Арканул».

В.Г.: – Які найбільш смішні курйози у вас траплялися під час танцю на сцені?

П.Ш.: – Було багато кумедних моментів за 10 років українського танцю. Ми танцювали на всіх можливих сценах, на бетоні, на траві, на снігу, на дереві. Пам'ятаю, що в 2013 році знімали шоу-передачу для румунського телебачення, де ми танцювали на снігу і, очевидно, було багато падінь, у нас навіть не було чобіт, ми танцювали в черевиках. Були смішні моменти, і коли ми брали участь у шоу «Румунія танцює» та «Румуни мають талант», коли ми пережили комічні ситуації з ведучими вистави.

В.Г.: – Ви танцюєте, співаєте... А в яких видах творчості ви хотіли б ще спробувати себе? Можливо, в театрі або кіно?

П.Ш.: – Саме так, крім танців, я і співаю, але завжди хотів би перевірити свої акторські якості. Думаю, справився б.

В.Г.: – А де і як ви черпаєте натхнення? Взагалі, що таке натхнення в танцях?

П.Ш.: – З моєї точки зору, натхнення культивується досвідом. Я думаю, що натхнення більше присутнє у спорті (натхненний гравець, натхненний тренер). У мене є моменти, коли мене надихають великі ансамблі, але я буваю натхненним особливо, коли підбираю учнів для танцю. У танці повинен бути натхненним стосовно хореографії, а я не шанувальник хореографії з мертвими моментами.

В.Г.: – Скажіть, як поставилися ваші друзі і близькі до такого зростання популярності?

П.Ш.: – Я не знаю, чому ви так вважаєте, я не дуже популярний, це не те, чого я хотів і не мета, яку я поставив перед собою. Мої друзі дуже мене заохочували і цінували. Багато разів сім'я та друзі були на задньому плані, але сім'я мене дуже підтримувала і давала мені велику впевненість, і це мало для мене велике значення. Так само моя мати та мій батько мене дуже підтримували, за що я їм вдячний.

В.Г.: – Скажіть, будь ласка, як ви вирішили зайнятися музичною кар'єрою?

П.Ш.: – Я сказав вам на початку інтерв'ю, що це в дитинстві я любив співати, і мені дуже хотілося стати священником. Пані Зірка Янош – це людина, яка, можна сказати, відкрила мій талант. Я почав з хорової музики, потім з фолк-музики, Я також вивчав акустичну гітару і, беручи участь у багатьох національних конкурсах, я здобув впевненість і поглибився в секрети музики. В середній школі я був вокальним солістом і на першому курсі факультету почав співати на заходах.



В.Г.: – Якщо між професією вчителя фізичної культури та хореографом-танцюристом є певні спорідненості, тоді як зрозуміти схильність до вокалу, хорової та інструментальної музики? Тому що ми всі знаємо, що ви готували і продовжуєте готувати вокальні колективи, водночас у вас є свій музичний гурт, якщо я не помиляюся, де ви виступаєте як соліст і граєте на декількох інструментах. Що ви можете нам розказати про це?

П.Ш.: – Це так, я співаю, я соліст естрадної музики в гурті «Луксор», водночас є членом фолк колективу «Люди», співаю і очолюю вокальний гурт «Негостинські голоси». Граю на гітарі, музичному інструменті, який допомагає мені у різних ситуаціях. Музична діяльність завершує мою культурну подорож, і в музиці я знаходжу сенс свого життя. Якщо говорити



правду, я не знаю, якою була б моя подорож без музики.

В.Г.: – У яких сферах, де ви працюєте, ваші успіхи більш помітні та задовольняють вас?

П.Ш.: – Я задоволений усіма видами моєї діяльності, мабуть, найбільше задоволення принесли мені танець та виступи з ансамблем «Козачок». Щодо успіхів, які є більш помітними, я вважаю, що про це необхідно, щоб висловились інші, а не я.

В.Г.: – Пане Петре, мені дуже подобається, як ви співаєте. Чи не хочете взяти участь у вокальному конкурсі? В країні чи за кордоном?

П.Ш.: – Дякую, я радий, що вам подобаються мої пісні. Я брав участь у конкурсах ще з середньої школи в країні на фестивалях народної музики, в 2018 році взяв участь у фестивалі естрадної музики в Києві – «ДОЛЯ», де зайняв 1 місце.

В.Г.: – Талановита людина, талановита у всьому. Змогли б ви сказати так про себе?

П.Ш.: – Я не можу оцінити, наскільки я талановитий, але можу сказати, не будучи скромним, що все, що я намагаюся зробити з культурної точки зору, я намагаюся зробити дуже добре. Будучи перфекціоністом, я наполегливо працюю для того, щоб все, що я роблю, вийшло гарно на задоволення моїх слухачів та глядачів.

В.Г.: – У вас є мрії? Яке ваше найзаповітніше бажання?

П.Ш.: – Мені дуже хотілося б створити танцювальну школу та культурний центр української молоді. Я думаю, що таким чином ми могли б отримати успіх у просуванні та збереженні культурної самобутності, а дуже талановитих дітей зібрати у напівпрофесійну чи професійну систему підготовки. Таким чином ми підняли б танець, пісню на дуже високий рівень.

(Далі буде)

Інтерв'ю провів
заступник голови СУР
Віктор ГРИГОРЧУК

ВІТАЄМО НАШИХ ЮВІЛЯРІВ!

СЕРПЕНЬ

Івана КОВАЧА (29 серпня 1946 р.) – головного редактора часопису «Вільне слово», редактора «Літературного додатку» при «Новому віку», одного із головних засновників Союзу українців Румунії (грудень 1989 р.), україномовного письменника в Румунії, члена Спілок письменників Румунії та України, удостоєного трьох Премій Спілки письменників Румунії та Премії ім. Юрія Федьковича (2016 р.), – Чернівці, Україна. Дебютував 1966 р., автор численних книг поезії, прози і критики. Друкувався в Україні, Німеччині, Польщі, Югославії, США.

Народився Іван Ковач в с. Копашиль Караїсєверінського повіту в Румунії. Випускник Сігетського україномовного ліцею та Факультету іноземних мов Бухарестського університету.

Від її заснування – протягом 20 років – був головою Української літ-студії Спілки письменників Румунії, і досі – член Комісії з питань нац-меншин С П Румунії.

Багато років працював радником Міністерства Національного Виховання Румунії для української мови, і не тільки (для сербської, польської, болгарської, російської також), організатор щорічних Національних Олімпіад з української мови і літератури. Ревний підтримувач молоді українства на румунській землі. Обраний І-им заступником голови СУР на І-ому З'їзді СУР 1990 р., у 2005 р. – генеральним секретарем СУР. Виконавчим головою СУР обраний на VI-му З'їзді.

Іван Ковач був членом першого післяреволюційного парламенту в Румунії (CPUN) 1990 р. разом із Миколою Корсюком та Ст. Ткачуком.

Нагороджений Золотою Медаллю та Почесною Грамотою Кабінету Міністрів України «за вагомий внесок у справу формування позитивного іміджу України в світі, активну громадську діяльність з нагоди 10 річниці Незалежності України» та Почесною Грамотою і Золотою медаллю Товариства «Україна-Світ», а також Медаллю МЗС України за освітянську діяльність та «Подякою за професійну діяльність і підтримку тих, хто потребує підтримки» Президентського фонду Леоніда Кучми.

Протягом десятих років – кореспондент Радіо «Свобода», УКРІН-ФОРМУ та Національного Радіо України.

Довів, через неабиякі труднощі, газету «Вільне слово» у Бухаресті до свого минулорічного 70-ліття – очевидної великої культурологічної традиції українства в Румунії, заснованої 1949 р. під назвою «Новий вік».

З роси й води, пане головний редакторе!

Бажаємо надалі багато років праці на українській ниві!

ВЕРЕСЕНЬ

Віктора ГРИГОРЧУКА (1 вересня 1950 р.) – голову Яської філії СУР та заступника голови СУР, члена Президії та Ради СУР. Народився пан Григорчук на мальовничій Буковині в українському селі Негостина. Початкову школу закінчив у рідному селі, а ліцей у Сереті. Слідували роки вищої освіти – Бухарестський факультет, російська і румунська мови, якого закінчив 1973 р. Слідувала ще праця перекладача в прикордонних військах м. Яси, де працював до виходу на пенсію в чині полковника. Пан Григорчук одружений на українці, має дочку стоматолога і внука. Як полковник-перекладач, брав участь в Договорі про міждержавний кордон між Румунією та Україною. Також у переговорах між Румунією та Україною про острів Зміїний, за що його було нагороджено Президентом Румунії Т. Бесеску Орденом лицаря за військові заслуги.

Романа ПЕТРАШУКА (8 вересня 1968 р.) – редактора часопису «Вільне слово» вже 20-ий рік, викладача, лектора доктора українського відділення Бухарестського університету, члена Комісії з питань освіти СУР. Народився Роман Петрашук в українській сім'ї учителів, випускників Серетської педагогічної школи в буковинському селі Балківці. Він випускник ліцею ім. Лацьку Воде м. Серет, Чернівецького педагогічного Інституту ім. Осипа Маковея, Україна, та Факультету іноземних мов Бухарестського університету. Автора збірок критики – «Український світ у ранній творчості Н. В. Гоголя» і «Гоголь – письменник всіх часів».

Ірину МОЙСЕЙ (10 вересня 1971 р.) – головного редактора літературного журналу «Наш голос». Народилася Ірина Мойсей в Україні. Після закінчення Фізико-математичного факультету та одруження із студентом-українцем, вихідцем з-між задунайських козаків Богданом

Мойсеєм, випускником Дрогобицького факультету України, доля завела її в Румунію, про яку дотоді мало що і знала, де почала працювати при СУР в журналі «Наш голос», після чого стала і його головним редактором.

Нагороджена Грамотами УВКР, «Україна-світ» за активну пропаганду української культури, поглиблення та розвиток зв'язків зі світовим українством та Медаллю з нагоди 65-річчя часопису «Вільне слово».

За старання пані Мойсей далі підносити і підтримувати українську літературу в Румунії бажасмо їй радості та задоволення від своєї нелегкої праці.

Автор книги для дітей «Найкраща мама», за що була номіналізована журі Спілки письменників Румунії на преміювання Спілкою письменників Румунії на 2019 р.

Миколу-Мирослава ПЕТРЕЦЬКОГО (16 вересня 1985 р.) – голову СУР, обраного на VII-му З'їзді, депутата Румунського Парламенту від української мови Румунії. Одного із засновників, ще студентом будучи разом зі своєю сестрою і кількома марамороськими студентами, Клузької філії СУР, випускника Клузької Академії економічних наук, докторанта. Народився Микола-Мирослав Петрецький у Марамороціні в українському с. Верхня Рівна в сім'ї з глибоким українським корінням з діда-прадіда, що і привело його віддано і активно працювати зі всією родиною для розквіту рідної мови – українців Румунії.

Пан голова і депутат – активний і відкритий до всього прогресивного для української мови. Він секретар Комісії з культури Парламенту та член румунської частини Змішаної українсько-румунської міждержавної комісії з питань забезпечення прав осіб, які належать до національних меншин. Активно бере участь у всіх подіях, організованих СУР як в Румунії, так і в Україні, організованих СКУ, УВКР.

Після закінчення факультету записався на Мастерат в м. Бая Маре зі спеціальності – Адміністрація, Права та Статус Державного службовця, який закінчив на відмінно. Активно працює на ниві українства Румунії, член хору «Ронянські голоси» і танцювального колективу «Соколи». Одружений на гарній, милій українці, добрий батько гарного, розумного синочка Давида-Мирославчика.

3 ініціативи та домагання пана голови і депутата Румунського Парламенту було визнано на державному рівні 9 листопада ДНЕМ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ в Румунії!

Бажаємо багато сили праці та успіхів у його нелегкій, відповідальній роботі!

НА МНОГАЯ ТА БЛАГАЯ ЛІТ з нагоди сповнення 35 років!

Ірину-Любу ГОРВАТ (17 вересня 1963 р.) – генерального секретаря СУР. Народилася п. Горват в с. Русково, Марамороціна, в українській сім'ї випускників Української педагогічної школи м. Сігет, Марамороціна, – руцанки та банатського українця, школи, яка виховала і випустила в світ нелегкого післявоєнного періоду марамороську українську молодь, що з честю несла здобуті від своїх вірних викладачів знання, які зуміли посадити в серця своїх учнів ту любов, яку важко і по сьогодні перевершити.

В 1995 р. закінчила п. Люба Горват Історичний факультет Ужгородського Національного Університету, а 1999 р. отримала ступінь кандидата історичних наук.

Пані Ірина працює директором Сатумарського повітового музею.

Організатор конференції «Українсько-румунські відносини. Історія та сучасність», координатор збірника «Українсько-румунські відносини. Історія та сучасність». На Конференції Сатумарської організації СУР була обрана її головою.

Олександру-Любу ПУЮ (26 вересня 1964 р.) – технічного секретаря найбільшої організації СУР Марамороської організації СУР (зверх 35 тисяч українців). Народилася Олександра-Люба (Леся) з дому Семенюків у гарному українському селі Верхня Рівна, Марамороціна, у справжній українській сім'ї Марійки та Івана Семенюка – багаторічного директора Верхньорівнянської школи.

Пані Леся одружена, має гарних дочок, як і вона сама, має щасливу та гарну сім'ю. Живе у місті Сігеті. Бажаємо п. Лесі багато успіхів у її праці!

НА МНОГІ І БЛАГІ ЛІТА!

(Продовження на 17 стор.)

«ВІЛЬНЕ СЛОВО»

ВІТАЄМО НАШИХ ЮВІЛЯРІВ!

(Закінчення. Поч. на 16 стор.)

Ларису СЕМЕНЮК-ПЕТРЕЦЬКУ (29 вересня 1991 р.) – народилася Лариса у с. Верхня Рівна, Мараморощина. Тут закінчила початкову школу, а опісля українськомовний ліцей ім. Т. Шевченка в місті Сігеті. Після закінчення ліцею поступила на Психологічно-педагогічний факультет ім. Бабеши-Бойоя в місті Клуж-Напока.

П. Лариса, як відважна українка, відкрила 1 український клас у рідному селі. Цього року вже її учні стали третьокласниками, на яких чекав дуже гарно обладнаний клас зі всім необхідним малим вихованцям на партах.

П. Лариса одружена і має гарного синочка – Давида-Мирославчика.

Марію ОПРІШАН (29 вересня 1942 р.) – уродженку українського села Верхня Рівна, що на Мараморощині. Випускницю Сігетського Українського педагогічного ліцею, яка згодом поступила на Клужський факультет – спеціальність Біологія. Викладача біології, довгі роки – заступника директора Верхньорівнянської восьмирічки, багато років – диригента хору «Ронянські голоси». Автора збірки для дітей – «Розкажу вам казку-байку». Не одну генерацію виховала і пустила в люди!

«Дідусевий, бабусин та онуковий куточок»

Напочатку вересня, коли ліс починає бути «терем писаний», а пташиний спів стихає потихоньку, а вранці трава сріблиться росой, настає пора, котру називають "Золотою осінню". Напочатку вересня, коли небо сяє бірюзою, багряніє кетягами калина і полум'ям жевріють негостинці, зустрічають свято, про яке варто знати і яке слід шанувати, і невдовзі після цього – в кінці жовтня місяця – ми будемо святкувати День бабусь та дідусів. Двадцять восьмого жовтня його відзначають Україна і ще близько тридцяти країн світу. Запрошую в гості до мене. У моїй сім'ї всі люблять квіти, дочка, зять та внук, але особливо моя дружина. Вона дбайливо доглядає троянди у дворі, квіти перед будинком, молодий сад, який ми засадили, як знали, але не будь-як, а після вивчення рекомендацій фахівців. В оселі нашої також чимало кімнатних рослин, які прикрашають житло і ще більше додають йому затишку.

Життєвий шлях часто робить несподівані повороти і далеко не завжди він приводить нас до приємних подій. Нерідко трапляються різні випробування та труднощі, і радість з журбою йдуть рука в руку. Таких у нашому житті було немало. Але зараз я не про це хочу вам розповісти.

8 вересня ц.р., за день до того, як я відсвяткував свого племінника Кодріна, студента третього курсу стоматології, я мав задоволення приймати телевізійну команду, яка готувала відеоматеріал для проекту «Особливі етнічні скарби Буковини», яка спрямована на пропагування традицій, звичаїв, занять та фольклору етнічних груп на півдні та півночі Буковини і в якій вони мають бути досліджені та включені до міжнародного туристичного кола. У цьому сенсі в Сучаві та Чернівцях було розпочато спільний проект, що фінансується Європейським Союзом, в рамках якого протягом півтора року буде проводитися документальна діяльність та будуть створюватись цифрові бази даних.

Ініціатори проекту попросили мене роз-



повісти їм, як виникла ідея створення цього «міні-музею» традиційних предметів мистецтва та побуту.

Це було моє хобі для всього, що є

мистецтвом та справжніми традиційними ремеслами, і я зібрав кілька речей, залишених батьками та свекрухами, в невелике приміщення, яке назвав «Куточком дідуса та бабусі», у первісному вигляді. Але згодом мій племінник Кодрін запропонував мені зробити щось спільне з його «реліквіями» в антитезі – старе і нове, і ось, таким чином, був уладнаний цей куточок, який ми зараз називаємо «Дідусевим, бабусиним та онуковим куточком».

Звідки виникла ідея? Багато років тому я підслухав дискусію між тестем і нашою дочкою Симоною про молоко, хліб, мамалигу тощо. Тесть запитав її: ти п'єш молоко? Так, відповіла вона. Але де ви тримаєте корову, на балконі? Вона почала сміятися, і невинно сказала: я п'ю молоко з кулька, з магазину, а не від корови. Пізніше історія повторилася з моїм племінником, і він відповідав просто на всі запитання: молоко з кулька з магазину, хліб і мамалигу також. Щоб історія не повторювалась далі, я подумав, що непогано було би, якщо, принаймні на селі, зберігали б старі предмети, які використовувались нашими бабусями та дідусями для обробки поля та загалом у господарстві, щоб ми, а потім і наші онуки, могли розповісти про це своїм онукам та правнукам про часи, в які ми жили, про які вони не знають.

День бабусь та дідусів, який ми будемо святкувати в жовтні, це місяць у жовтому кольорі разом із шелестом листя та мелодією дощу. Все починається з бабусь і дідусів – без них ми не змогли б з'явитися. Вже дорослі люди з ніжністю згадують ті чудові дні, які проводили з ними: бабусі і дідусі прикрашали дитинство порадами, розуміли й прощали всі витівки, підтримували та захищали. Довгих вам років життя, здоров'я, уваги і турботи рідних! Нехай онуки радують вас своїми успіхами, наші рідні, улюблені і незамінні!

Віктор ГРИГОРЧУК

БИСТРЯНСЬКОМУ ЦЕРКОВНОМУ ХОРУ 50 РОКІВ

З давніх-давен у бистрянській церкві, як взагалі у всіх церквах, Богослужіння відправлялося священником та дяком. Священник у Вівтарі, а дяк – у Крилосі. Подекуди до дяка приставали деякі мужчини, які мали здібності для читання псалмів та співу, а підтримували його інші мужчини, молилися стиха. Більш активними у співі були і є жінки. Вся Відправа служилася на слов'янській мові одноголосно.

Із приходом до нашої бистрянської парафії отця Андрія Дутки 1945 року почало децю змінюватися щодо церковного співу. Щоби згуртувати любителів співу як мужчин, так і жінок, 1960 року построй в церкві кафас (хори) – на близько 30 осіб. Не було можливо на більше осіб, бо церква була дерев'яна та невелика. Тут гуртувалися ті, які любили співати, між якими і добродійка Єлена – дружина отця Дутки, яка мала знаменитий голос.

Я, автор цих рядків, ще з маленького хлопця виростав, так сказати, у церкві, бо отець Дутка мене брав до церкви як за дяка. Підростаючи, у більшості я співав у церкві, але і в школі. Від церкви не відступав, бо дуже собі бажав вступити до Духовної Семінарії та бути священником. Не вдалося мені це сповнити у відповідний час, але, все ж таки, церкву не покидав, хоча мав багато різних пропонувань. Тому що ув обдарований Богом даром співу,

випадково глянув на мене знаменитий професор музики Михайло Митринюк, який прийшов до села, щоб підготувати вокальну групу у культурному домі. На його пропонування я вступив до Мистецької Школи, Відділу Музики в Сігеті до класу акордеонного та класу канто і хорового диригентства, де викладав професор Митринюк. У



цій школі я пробув 3 роки (1967-1970) вечірніх курсів, отримавши дипломи. Ще під час курсів, коли вже розбирався в музиці, почав організувати мішаний церковний хор, вокальну групу з педкадрами у культурному домі та мандоліновий оркестр з учнями в школі.

У гармонізації голосів у церковному хорі дуже багато мені допомагав професор, але

секретно, щоб не затягнути на себе ще одну кару із сторони комуністів. Так що разом із закінченням Музичної школи я вже мав у церкві мішаний хор на 4 голоси. У хорі співали, між іншими, добродійка Єлена Дутка, дяк Іван Годенчук із дружиною, Марія Чубіка, Олена Бернар, Параска Маркіш, Дмитро Греченюк, Николай Маркіш, Дмитро Глодян, Василь Гиря, Василь Доготар та багато інших.

1971 року я вступив до Духовної Спеціальної Семінарії в Куртя де Арджеш, і лишилося, щоб хором провадила найкраща співачка – добродійка Дутка.

Під час канікул старався займатися тільки церковним хором, добирати хористів та виучувати нових пісень та колядок. Після трьох років семінарії я був призначений парохом у селі Анаеук (Сату Маре), де пробув 5 років. У цей період хором провадила також добродійка. Після цього отець Дутка виходив на пенсію і просив мене, щоб зайняв його місце у

Бистрім. І зараз-зараз, коли вже це мало здійснитися, хтось цього не допустив, а це був мій найбільший приятель. Із цієї причини хор потерпів багато втрат протягом 16 років.

(Далі буде)

Священник пенсіонер
Іван АРДЕЛЯН

Про тверезість

«Шукайте найперше Царства Божого й правди Його, а все це вам додасться» (Мт. 6,33). Для цього шукання нам треба починати із оновлення розуму: «Око – світильник для тіла. Тож, як око твоє буде здорове, то й усе тіло твоє буде світле. А коли б твоє око лихе було, то й усе тіло твоє буде темне» (Мт. 6, 22-23). Розум є наше духовне око, а зберігання чистого розуму необхідне для нашого духовного життя. Тому тема шукання Царства небесного нагадує нам через цей приклад ока про тверезість, яка є нашим старанням зберегти наші думки чистими, а це є самим початком нашого духовного життя, нашої віри.

Думки злі, які можуть пошкодити нашій вірі, приходять до нас не тільки як спокуса, бо і ми їх «кличемо» через: лінивість, гріховність, байдужість. Кажемо легко: «Прощаю, але не забуваю»; «та що, як грішу, Бог простить, бо всі грішні» – і, нарешті, ми задоволені, що такі думки не від нас, а від спокусителя. Але чому ми лишаємося, чому ми дозволяємо таким думкам зайти у наш розум, а після цього у наші серця? Це доказує, що ми ще не почали жити побожно. Коли знаємо, що нам треба вперше сохрانیти наші думки, треба духовної тверезості, і не робимо нічого, що означає, що ми не хочемо жити по-християнськи, що любимо більше того, від якого нам нормально треба сохрانیтися. І так ходимо далі до церкви, бо думаємо, що ми християни, але часом, після 5, 10, 30 років, ставимо собі запитання: «Яка мені користь? Де та благодать, яку Бог обіцяє, де життя мирне? Ходити, або не ходити до церкви, молитися, чи не молитися, однаково». Доходимо до переконання, що все те, що ми знали, що ми чули, що ми читали, все те казки, а не щось справжнє. Де ми бачили таких побожних людей, як ті, про яких говорить нам Святе Письмо або Життя святих? Не бачимо таких людей, бо не стараємося брати з них приклад. Коли ми не будемо старатися сповняти у своєму житті всі Божі заповіді і

через них наблизитися до Бога, тоді можемо шукати скільки хочемо таких людей, але не знайдемо їх. І яку користь маємо, якщо чуємо про побожних людей, коли ми ще далеко від Бога?

Святі отці кажуть, що тверезість є початком нашого нового життя, і через тверезість ми шукаємо і наслідуюмо Бога.

Тверезість означає бути уважним на все те, що заходить у нашу думку. Через тверезість ми, по-перше, очищуємо наш розум, а по-друге, знаходимо мир, тишину. Наприклад, хтось приходить до нас і каже нам, що інші говорили про нас; якщо ми приймаємо всі ті інформації (які можуть бути справжні, чи ні), тоді ми вже стаємо неспокійними, думаємо тільки про те, що ми чули. Тверезість нас навчає навіть не слухати такі казки. Тільки так можемо зберігати мир в нашій душі і очищати наші серця від всілякої неспокійної нечистоти – «Блаженні чисті серцем, бо вони Бога побачать».

«Стережися, щоб у серці твоїм не зродилася зла думка» (Второзаконня 15,9) – через розум і серце ми пов'язуємося з Богом. Любов «не думає лихого» (1 Кор. 13,5) – навіть і думка на лихе віддаляє нас від Бога, доказує що через її присутність ми відмовилися від волі Божої – думки Божої.

Ці слова нагадують нам, що так, як тіло не може жити без їжі, так і духовне життя не може існувати без тверезості. Слова Спасителя роблять нам зауваження, щоб ми не дійшли якось до фальшивого духовного життя. Чуємо про чудеса, пророкування, чудуємося, молимося, сповідаємося, каємося, але і так можемо бути сліпими духовно, бо не відчуваємо нічого (так, як би їли і не відчували смак їжі – їмо, бо знаємо, що нам треба їсти, але насилу); стаємо сліпими духовно тому, що чуємо про Бога, але не бачимо Його.

Від нашого розуму, від нашої думки починає оновлення нашого життя – вибираємо з нашого розуму всі нечистоти, всі дурниці і робимо так місце для нової думки, але постійно треба нам бути уважними на всі наші думки, старатися зберігати їх чистими. «Не уподібнюйтеся до віку цього, але перемініться відновою вашого розуму, щоб пізнати вам, що то є воля Божа, добро, приємність та досконалість» (Рим. 12,2).

от. Маріус М. ЛАУРУК

Особливості відмінкової системи української мови та особливості її застосування у процесі викладання української мови двомовним учням Румунії

Як навчальний предмет українська мова виконує ряд важливих функцій. Головна функція рідної мови полягає в тому, що вона є засобом спілкування, пізнання нагромаджених людством культурних цінностей, а також засобом самовираження особистості. Завдяки їй діти одержують знання, входять у людський колектив, прилучаються до національної і світової культури.

Мета – це формування національно свідомої, духовно багатой особистості, яка володіє вміннями і навичками вільно користуватися засобами рідної мови, її стилями, жанрами в усіх видах мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо).

Літературна норма відмінкової системи іменника, прикметника, числівника, займенника, виправлення помилок в усній та писемній мові учнів полягають в тому, що учні розмовляють не літературною українською мовою, а діалектною.

Мислеоформлююча функція рідної мови сприяє розвитку інтелекту учнів – їхньої пам'яті, мислення, уяви, творчих здібностей. Через мову вони засвоюють моральні поняття, ідеї та ідеали, виробляють власні переконання, цінності, орієнтири. Як форма вияву національної і свідомої особистості, вона є засобом самопізнання, соморозвитку і самореалізації людини. Вільне володіння рідною мовою забезпечує здійснення творчих можливостей учнів у всіх сферах життя.

У вивченні української мови можна виділити чотири взаємопов'язані змістовні лінії: лінгвістичну, комунікативну, культурологічну і діяльну.

Лінгвістична змістова лінія забезпечує поліпшення учнями свого мовлення, формування правильного уявлення про структуру української мови у всій сукупності її виявлень, забезпечує оволодіння літературним мовленням. На уроках української мови є повинність навчати учнів української літера-

турної мови, що вимагає докладного вивчення вчителем орфоепічних і граматичних помилок, властивих мовленню школярів.

Засвоєння учнями орфоепічних та граматичних норм української літературної мови проводяться у зв'язку з вивченням фонетики, лексикології, морфології, синтаксису, які тісно пов'язані між собою.

Культурологічна змістова лінія у вивченні мови являє собою перелік культурологічних тем, добір відповідних текстів, що знайомлять з історією, звичаями і традиціями, духовною культурою рідного народу, із загальнолюдськими моральними нормами і становлять певну цілісність системи.

Вивчення української мови має бути спрямоване на підвищення культури мовлення і рівня грамотності учнів. Знання з мови передбачають удосконалення основних мовних і мовленнєвих умінь та навичок:

1. Навчально-мовні (вміння розпізнавати різні за характером звуки, частини слова, частини мови);
2. Правописні (вміння правильно писати слова і правильно розставляти розділові знаки в реченні);
3. Нормативні (вміння правильно вимовляти голосні і приголосні звуки, вживати форми слів, складати словосполучення і речення).

4. Комунікативні (вміння сприймати, відтворювати і створювати усні й письмові висловлювання).

Знання системи рідної мови позитивно впливає на вивчення іншої при наявності подібних явищ: цей позитивний вплив називають переносом. Разом із тим рідна мова може і негативно впливати на засвоєння іншої – такий вплив називають інтерференцією. Тому треба використовувати транспозицію і попереджати інтерференцію. З метою подолання інтерференції застосовують спеціальні вправи, які будують на основі зіставлення системи двох мов.

Микола ДУТКА

Михайло ВОЛОЩУК

ПРИСНИЛАСЬ МЕНІ УКРАЇНА

Приснилась мені Україна
В прекраснім квітучім вінку,
Деся грала в ту мить віоліна,
В ту пору, таку осяйну.

Дививсь в її зоряні очі,
Її наддніпровські вуста,
На її обличчя дівоче,
В якому буяла весна.

Дививсь на її любі брови,
На коси її золоті, –
Були, як цвітіння діброви,
Були, як пахучі гаї...

Вона біля мене сіяла,
Як ранок в обіймах роси,
Вона в моє серце поклати
Безсмертя з своєї краси.

Тож, як можу таку не кохати,
В якій сяє вічність свята,
Як милість Пречистої-Мати,
Як сяють дивні чудеса...

Я слухав її любу мову,
Похожу на пісню пісень,
На радісну хвилю Дніпрову
І певно на райовий день.

Я радий, що зміг її бачить,
Хоча це відбулося в сні,
Ця зустріч з Вкраїною значить,
Що ми нерозлучні в житті.

Я всюди Вкраїною дишу,
Кохаю її понад все,
І їй я навіки залишу
Свій дух, своє серце, себе...

Михайлові Волощуку – нагорода Співки письменників Румунії

Комісія у справах меншин СП Румунії, до складу якої входять Марко Бело (голова), Дагмар Марія-Анока, Іван Ковач, Славомір Гвозденівч, Караччоні Жолт (члени), після послідовних етапів онлайн-судівства, призначила номінації на нагороди Співки письменників Румунії книг національних меншин. Від української національної меншини були номіналізовані три книги таких письменників:

Ірина Мойсей – *Найкраща мама* (вірші для дітей), Видавництво: RCR Editorial, Бухарест, 2019

Лариса-Михаєла Трайста – *Моя калінова душа*, Видавництво: RCR Editorial, Бухарест, 2019

Михайло Волощук – *Душі моєї оберіг*, Видавництво: RCR Editorial, Бухарест, 2019

Урочистості з нагородження преміями Співки письменників Румунії, встановленими журі на 2019 рік, відбулися 11 вересня без аудиторії з участю національного телебачення.

Премія Співки письменників Румунії в галузі літератури нацменшин за 2019 р.



назвою «Крок у безконечність», а потім почали появлятися інші збірки – *3 руїн і попелу* (1999 р.), *Ідилія* (2002 р.), *На берегах надії* (2009 р.), *Розумний пануга* (2011 р.) і *Світ за рідним порогом* (2013 р.).

Збірка *Душі моєї оберіг* складається з серії віршів, опублікованих протягом 10 років у часописах СУР. Теми, до яких підходить поет М. Волощук, є: час, село, стан людини і природи та, звичайно, стосунки між людиною та Богом. Читаючи ці вірші, ми помічаємо тугу, ностальгічні та сентиментальні ноти. Час минає швидко, невблаганно, автору вдається передати читачам любов, радість, смуток та свої роздуми. У центрі його творів, все ж таки, лишається рідне село Негостина зі своїми стежками, садами, лісами, струмочками, з людьми, перед якими поет зізнається у хвилинах радості та душевного спокою.

Пейзажна лінія передається загадковим, мелодійним та сентиментальним переживанням. У поезії з'являється «обличчя матері», тієї матері, яка чекає повернення свого сина з далеких доріг, мотив, який часто зустрічається в українській народній творчості. А ще невід'ємно присутній Бог, людина, яка наслідує його слово, не стає жертвою гріха, заздрості, жадібності і, головне, розуміє, що без Ісуса Христа не знайде спасіння.

Далі ми можемо стверджувати, що, окрім літературної діяльності, активної і до цього часу, публікуючи свої вірші у виданнях СУР, Михайло Волощук продовжує рисувати та складати музичні композиції.

Щиро вітаємо М. Волощука за нагородження його найновішої книжки Співкою письменників Румунії!

Роман ПЕТРАШУК

У Бухаресті відзначили ювілей українського письменника Івана Кідещука

Комісія з питань культури Союзу українців Румунії 12 вересня 2020 року провела культурний захід, приурочений 75-річному ювілею відомого українського публіциста, фольклориста, перекладача, письменника, педагога Івана Кідещука.

У заході взяли участь члени Бухарестської філії СУР, члени-симпатизанти, румунські письменники та актори, а також представники болгарської менишини Румунії.

До події долучився по телефону ювіляр Іван Кідещук, який подякував присутнім за честь і увагу до його особи. Члени української громади Бухареста заспівали йому "Многая літа" і побажали йому міцного здоров'я, творчого натхнення, здійснення всіх задумів і мрій.

Письменник Іван Кідещук зізнався, що є палким любителем як української, так і румунської літератури та закликав усіх любити рідне слово, читати сурівську періодику, а письменникам побажав знаходити відповідні слова, які б доходили до серця читача.

Запрошений на свято, Генеральний секретар Демократичного союзу болгар Румунії Ніколов Любомир також привітав з 75-річним ювілеєм письменника Івана Кідещука та висловив готовність болгарської менишини співпрацювати з Союзом українців Румунії.

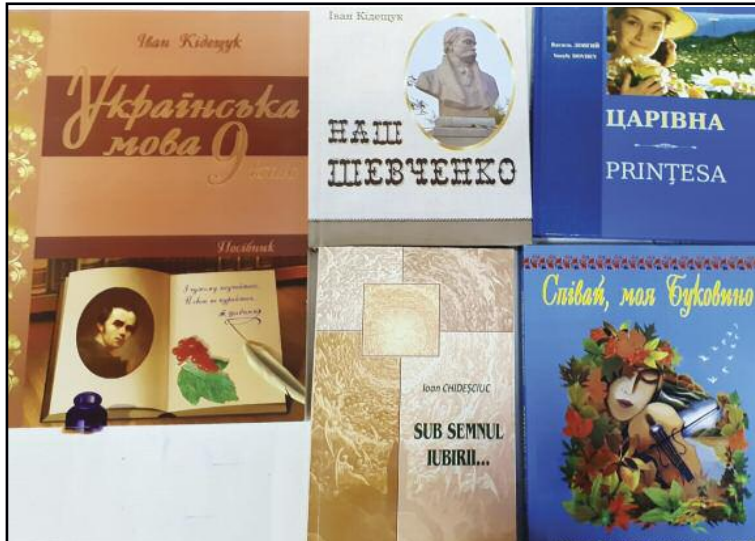
Потім голова Бухарестської філії СУР Михайло Трайста представив доповідь про життєвий і творчий шлях літературознавця Івана Кідещука.

У другій частині заходу румунські письменники та поети: Чечілія Маран, Корнел Родяну, Андрея Мокану, Кетелін Кодру, Крістіан Ніка, Васіле Тома, Магда Беческу, Клаудія Мінела та Штефан Апостол прочитали уривки з власних творів.

Іван Кідещук народився 28 червня 1945 року в селі Негостина Сучавського повіту. Після здобуття середньої освіти поступив у Сучавський педагогічний інститут, а згодом заочно закінчив відділення румунської та італійської мов Бухарестського університету.

Дебютував у 1970 році на сторінках періодичного видання «Новий вік» з гумористичним оповіданням «Зміна».

Протягом 42 років викладав румунську та українську мови, надрукував численні наукові та навчально-методичні праці з української мови та літератури. У 2013 році за фінансовим сприянням СУР друком вийшов його посібник «Українська мова для IX-го класу».



їнським фольклористом Кузьмою Смалем він видав збірники пісень «Пісенні скарби Негостини» (Чернівці, 2006), «Буковина, рідний краю» (Чернівці, 2008), «Співай, моя Буковина» (Бухарест, 2009) та «Нема краю тихому Дунаю» (Бухарест, 2015).

Його книга прози, літературної критики і публіцистики «Клич висот» була надрукована 2011 року чернівецьким видавництвом «Золоті литаври». Книга представляє вибрані твори з доробку Івана Кідещука. Вступна стаття «Поклик рідного слова» (штрихи до портрета Івана Кідещука) належить професору Володимиру Антофійчуку.

У 2013 році у Червнівцях вийшла книжка Івана Кідещука „Prințesa” - переклад на румунську мову п'єси чернівецького драматурга Василя Довгого за однойменною повістю Ольги Кобилянської. Вистава „Prințesa” («Царівна») була поставлена Ботошанським театром імені Міхая Емінеску на сценах Сучави, Яс, Бухареста та Чернівців.

У 2015 році в Бухаресті за фінансовим сприянням СУР вийшла його книга літературної критики «Літературно-культурні орієнтири», а 2018 року, теж у Бухаресті, побачила світ його книга румунською мовою „Sub semnul iubirii” («Під знаком любові»).

Інша книга літературної критики, написана румунською мовою Іваном Кідещуком, яка користувалась успіхом, це „Vladimir Streinu – teoretician literar” («Владімір Стреїну – теоретик літератури» (Яси, 2018).

Іван Кідещук є членом Національної спілки письменників України, лауреатом літературної Премії імені Ольги Кобилянської та Премії імені Івана Бажанського, а нещодавно був удостоєний медалі Національної спілки письменників України „Почесна відзнака».

Бажаємо шановному пану Івану Кідещук міцного здоров'я, творчого натхнення, наснаги, плідної праці, успіхів і здобутків у всіх справах, довгих років життя в колі вірних друзів.

Христина ШТІРБЕЦЬ

Культурно-просвітницький часопис Союзу українців Румунії

РЕДАКЦІЯ: Головний редактор – Іван КОВАЧ

Редактори – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ та Роман ПЕТРАШУК

Комп'ютерний набір – Ірина ПЕТРЕЦЬКА-КОВАЧ

Техноредагування – Роман ПЕТРАШУК

Друкарня «RCR PRINT» Бухарест, Румунія; ISSN 1223-8988 Adresa redacției:

Uniunea Ucrainenilor din România, str. Radu Popescu nr. 15,

Sector 1, București, ROMÂNIA, Tel. 0212220748, 0212220753, Fax 0212220737

E-mail: uur.vilneslovo@gmail.com/ Адреса сайту СУР: www.uur.ro

Наклад фінансований Союзом українців Румунії

ЗАСТЕРЕЖЕННЯ

- За достовірність фактів, цитат, власних імен та інших відомостей відповідають автори підписаних матеріалів.
- Редакція може не поділяти точки зору авторів.
- Надіслані до редакції матеріали не рецензуються і не повертаються.
- Редакція залишає за собою право скорочувати і редагувати надіслані матеріали, не порушуючи їхнього основного змісту.
- З юридичної точки зору за зміст матеріалів відповідають їх автори.